

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lasner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifar și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminică 40)

Nr. 217.—Anul LXI.

Brașov, Duminică 4 (16) Octomvre.

1898.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Octomvre st. v. 1898

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foșiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Pentru România:

pe un an	8 franci
pe șase luni	4 "

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Din congregația de aji.

— Raport special al „Gaz. Trans.“.

Brașov, 3 (15) Octomvre.

Astăzi a fost ărași întrunită congregația comitatului Brașov.

Acesta este un lucru obișnuit.

Ceea ce s'a petrecut însă pe la începutul ședinței de aji este cu totul neobișnuit, ba ne mai pomenit în analele vieții comitatense din țără.

Indată după deschidere, președintele, fișpanul Mihail de Maurer, a lăsat să se cetască în limba ma-

ghiară prea înaltul manifest al Majestății Sale către poporele monarchiei.

Am așteptat, ca acest manifest să se cetască și în limba germană și română, cum s'a întâmplat în alte comitate, de exemplu în comitatul Sibiuului.

Acésta însă nu s'a întâmplat.

Unul dintre membrii români prezenți, Dr. A. Mureșianu, a cerut cuvântul, voind să reclame a se ceti manifestul în toate limbile comitatului, înse nu i-sa dat.

După ce s'a făcut o propunere din partea fișpanului-președinte privitoare la votarea de 1000 fl. din suma dărilor comitatense de drumuri pentru monumentul împărătesei-regine, care s'a și primit, și după ce vice-șpanul Dr. Jekel a cetit un act memorial asupra răposatului conte Andrei Bethlen, fost fișpan al Brașovului și ministru de agricultură, s'a dat în fine cuvântul membrului român amintit.

Mureșianu spune, că a anunțat o interpelație către d-l vice-șpan relativ la publicarea manifestului prea înalt în acest comitat. Într'aceea însă vedând, că și aici în congregația s'a publicat acel manifest numai în limba maghiară, a voit să ceară imediat, ca această publicație să se facă și în limba germană și română, conform uzului și a practicei de drept. Neacordându-i-se însă cuvântul la timp, va cuprinde și acesta în interpelația, ce voese s'o adreseze d-lui vice șpan.

Constată, că manifestul prea înalt al monarhului către poporele sale a fost afișat pe zidurile orașului și în comitat numai în limba maghiară. Până acum publicațiile mai importante s'au făcut totdeauna în toate trei limbile și nuse va pute dice, că tocmai acest manifest nu ar fi destul de important, pentru ca să ajungă la cunoștința tuturor poporelor țerei. Ba importanța lui cea

mare pretinde tocmai, ca cuvintele Majestății Sale să pătrundă adânc în toate straturile populației, fără deosebire de naționalitate.

Prin publicarea manifestului însă numai în limba maghiară nu numai, că a fost paralisat acest scop, dăr s'a păcătuit chiar și în contra intențiunii Majestății Sale, care a vrut, ca să fiă înțeles de toate poporele de sub sceptrul său fără deosebire; și acestea fiind de diferite limbi, numai în limbile lor li-se putea vorbi la înțeles.

Mai sunt însă limbile germană și română în acest comitat și limbile protocolare, în sensul legii de naționalitate dela 1868. Chiar numai din această considerație trebuia să se publice manifestul prea înalt în toate trei limbile.

Basat pe aceste considerante, adresază d-lui vice-șpan următoarea interpelație:

1. De ce manifestul Majestății Sale către poporele Sale a fost afișat pe zidurile orașului și în conu-nele comitatului numai în limba maghiară și nu și în limba română și germană?

2. Nu crede d-l vice-șpan, că această întrelăsare foarte regretabilă trebuie să se coregă, publicându-se manifestul prea înalt în toate trei limbile pe întreg teritoriul comitatului?

3. În fine, de ce nu s'a cetit nici în congregația acel manifest și în limba germană și română, ca să fiă înțeles de toți membrii? Și nu voese d-l vice-șpan să îndrepte imediat această erore?

Fișpanul președinte declară, ca de obicei, că „n'a înțeles“ pe vorbitor, care a espus interpelația sa în limba română, și-l rógă să-și espună părerea sa în „limba statului“.

Membrul Mureșianu răspunde, că densusul nu este dator să vorbească în „limba statului“, ci din contră are dreptul după lege de-a se folosi aici de limba sa maternă.

În urma acésta fișpanul dice, că a înțeles atât, că d-l membru pretinde a avé dreptul să vorbească aici în limba română. Dăr el, fișpanul, are dreptul să vorbească numai în „limba statului“ și nu este dator să răspundă membrului Mureșianu, decât numai, decât acesta va vorbi în „limba statului“.

Mureșianu replică, că ceea-ce sustine d-l fișpan este cu totul nelegal, că este și absurd, fiind-că legea n'a putut să concedă de-o parte un drept și de altă parte să-l nimicească, lăsându-l pradă bunului plac al fișpanilor. Președintele este dator să-i răspundă, căci la din contră n'ar mai avea ce căuta aici membrii români și germani. Dăr nu numai dreptul, ci și praxa în toate comitatele locuite de naționalități vorbesc în contra d-lui fișpan, ba chiar și d-sa până acum a răspuns nu numai odată vorbitorului, care a espus părerile sale în limba sa maternă.

Cere, în fine, ca d-l vice-șpan să răspundă la interpelarea sa și, după ce la repetite provocări se răspunde cu tăcere din partea fișpanului și a vice-șpanului, membrul Mureșianu protestează în contra acestei volnice și ne mai audite proceduri, anunțând recurs în contra violențării dreptului său de limbă.

Așa s'a petrecut în liniamente generale acest incident, după care membrii români au părăsit adunarea.

Remaniere ministerială.

„Monit. Ofic.“ din București publică un decret regal cu data Sinaia 1 Octomvre v. semnat de Regele Carol și contra-semnat de primul ministru Sturdza, prin care se decretază primirea dimisiunii ministrului de finanțe G. Cantacuzino, numindu-se în locul lui ministrul de justiție G. D. Pallade, ér în locul acestuia se numese C. I. Stoicescu la departamentul justiției.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Dragostea de frumos.

— Tată, ce va să dică dragostea de frumos?

— Ecă ce mă întrebă dălele trecute fiul meu intrând în odaie la mine.

Am rămas nimit.

— Dăr de unde și-a venit ideia, să-mi faci asemenea întrebare? îi dăsei.

— Te-am audīt erī dīcēnd, că dragostea de frumos e una din pasiunile cele mai folosite omului.

— Așa am dīs?... Atuncī bine am dīs.

— La ce e folositore dragostea de frumos?

— La ce? întrebai eu cu o privire, la ce?

Pe urmă imī luai sēma:

— Înainte de a-ți spune la ce slujesce acéști dragoste, trebuie întâiu să vedem ce este.

— Adeverat, tată. Ce e frumosul?

— Imī pui o întrebare, care mă încurcă rău. Și-ași pute răspunde împreună cu câțiva filosofi: frumosul e strălucirea adevărului; ori: frumosul e manifestarea

idealului în real; dăr atuncī m'ai pune să-ți esplic esplicația, ce și-am dat și ai avé dreptate. Mai bine aș dori să-ți arăt un lucru material, care să te facă să înțelegi.

— Tată, tot-deuna imī spui, că în odaie se află toate celea; n'ai puté să găsesci și lucrul de care ai trebuință acum?

— Ai dreptate, și am să iau așa, la întâmplare.... Ecă, uită-te cum strălucese în sōre perdēua ale cărei flori roșii ies în relief pe țesătura aurită, care formeză fondul: ei, lucrul acesta e frumos.

— Ah! da Perdelele astea te-au costat foarte scump, mi-se pare.

— Prea scump, vai! pentru averea mea; când mă gândesc, par'că mă apucă remușcările.

— Înțeleg.... e frumos ceea-ce e scump, și când ai bani mulți, va să dică îți place frumosul.

— Tacī din gură, ce tot spui!

— Apoi n'ai dīs?...

— Fugī de-acolo; nicī n'am gândit, ce spui tu.

— Atuncī, urmă el cu nestrămutata logică a copiilor, ce e dragostea de frumos?

— Nu sciu, îi răspunsei cu nerăbdare; voiu căuta.

Și am căutat; dăr cum să definesc

unui copil acest simțământ așa de greu de definit? Cum să-l fac să vadă deosebirea luxului și frumosului, legătura frumosului fisic și a frumosului moral și să-l fac să simtă plăcere a cultiva acéști iubire în inima lui, arătându-i ce plăceri și ce virtuți ne aduce aflarea neconținută la un loc cu densusul? M'am gândit multă vreme, și vedēnd că nu găsesc nimic, am făcut ca tot-deuna: m'am lăsat în voia Provedinții și am așteptat.

N'am așteptat mult și am întâlnit curând un om dintre cei, pe care pare că Dumneșeu îi pun în calea părinților, carī caută; o natură de acelea, care sunt și rare și obișnuite în același timp: obișnuite, căci simțământul, ori gândul lor e în inima tuturilor; rari, căci le înfățișeză cu mai multă putere și originalitate decât lumea de rând.

Așa-dăr peste câte-va zile întorcēndu-mă dela o plimbare lungă, ce făcusem în pădure, se întâmplă de trecurăm prin fața casei unui țeran, om cum se cade, pe care îl cunoșteam, care stă aprōpe de mine și care trăesce jumătate cu din ce câștigă cu munca pământului său, și jumătate muncind pentru alții. Pōrta îi era întredeschisă. Intrarăm. În curte nu era ni-

menī. Pătrundem într'o sală, unde se afla bucătăria... ér nu dăm de nimenī, dăr bătuseră cēsurile două și masa îi era pusă, adecă pe masă se afla o bucată mare de pâne de casă, o olă cu apă și cinci, șese ridichi roșii cu sare cenușie. Dăr de-odată fiul meu, (copiul fac într'o clipă inventarul unei odăi) fiul meu dice: „Ah! tată, ia te uită!“ Ecă ce-i atrăsese luarea aminte: în fața demăncării, tot pe masă și în dreptul ferestrei pe care intra lumina, se afla într'un hărdăiaș un cactus frumos din cei cărora învățații le dic: *Echinocactus eryseis*. E unul dintre cei mai minunați fii din acéști minunată familiă de flori; e alb. Din fundul frumoșei cupe de alabastru, care îi formeză corola, se duce și vine — ca să dic astfel — de se culcă pe marginea petalelor dantelate, un ghemotoc bogat și gros de stamine albe. Mirosul acestei plante frumoșe sēmēnă și cu al florii de lămâi, și cu al fructului său; și, ca și cum natura ar vrea să adaugă pe lângă atâtea daruri fericite și prețul lucrurilor repede trecătoare, flōrea acésta trăesce numai câte-va cēsuri: înflorește la prând și sēra se vestejesce.

Aflarea unei plante așa de rare în locuința aceea sērăcăcioasă și mai cu sēmă deosebirea între măreția ei și demăncarea

Revista politică.

Multă sfară s'a făcut de câți-va ani încôce cu așa numita **Congrua** a preoțimei romano-catolice maghiare și greco-catolice *române și rutene*, adică cu întregirea venitelor acestei preoțimi până la suma minimală de 800 fl. Cu toate încercările, ce s'au făcut în privința acésta de statul catolic, nici până aci n'a reușit o ispravă de Dómne ajută în acésta afacere, care mai ales pentru preoțimea română greco-unită este, după părerea noastră, o mare primejdie în ceea ce privește *libertatea și caracterul ei național*. S'a pornit acum de nou mișcarea pentru regularea Congruiei. Scim, că guvernul unguresc s'a pus să aducă în rânduală, vești Dómne, plățile preoțimei confesiunilor *ne-catolice* din țără, în care scop a făcut să se voteze prin dietă o lege, despre care am vorbit pe lung și pe larg la timpul său, arătând cum în schimbul câtor-va amărute sutute, se face stăpân pe voința clerului bisericei române greco-orientale. În urma acésta pășese acum și clerul înalt catolic cu planul de a regula Congrua catolică. În Peșta s'a intrunit dîlele trecute comisiunea întregită a Congruiei, compusă din prelați și câți-va mirenî. În acésta comisiune s'a ascultat raportul despre conscrierea venitelor preoțesci, făcut de un consilier al guvernului. Din raportul acesta se vede, că dintre parochiile romano-catolice au lipsă de întregirea salariului 817, ér dintre parochiile *greco-catolice* 1878. Pentru a-se acoperi lipsele celor dintăi se cere suma de 229,730 fl., ér pentru a celor din urmă suma de 880,843 fl. Dintre acești 880,843 fl., preoțimea română greco-unită ar trebui să capete 600,000 fl. anual. Imprejurarea acésta face pe cei dela cîrmă să ridice imputări prin gazetele lor, că jertfele ce ar trebui să se aducă pentru salarisarea preoțimei române, sunt prea mari. Două gazete au scris despre acésta, una din ele a provocat chiar pe Vlădicii ungurî catolici să nu dea atăția bani „popilor valahi”, ei mai bine să-i folosescă pentru scopuri „mai patriotice”. O altă fôie, „Pol. Corr.”, publică un articol inspirat din cercurile guvernului din Peșta în care se arată, cât de „generoși” sunt Ungurii față de Români când numai preoțimei greco-orientale statul i dă pe an 911,000, ér acum preoțimei greco-unite i s'a socotit 600,000 — cu toate că numărul celei din urmă este de 7 ori mai

mic, decât al preoțimei romano-catolice, care va primi numai 229,000 fl. „Generositatea” acésta o esplică guvernul unguresc cu aceea, că — minunea minunilor — el are conștiința deplină cum-că „ideia de stat maghiar nu cuprinde în sine scopul de a privi în naționalitățile nemaghiare fii vitregi ai patriei”. Adecă el vré să ne „îndulcescă” și „încăldescă” la sinul „ideii de stat maghiar”, și ca să simțim „îndulcirea” și „căldura”, ne împarte bani berechet. Dér nu întărdie să ne spună totodată, sub care condițiuni vor să-i împărtescă — căci étă ce scrie „Pol. Corr.”, inspirat de Wlassics: „Statul de altă parte trebuie să se ridice contra conceptului greșit, după care n'ar fi o crimă directă împotriva-i, când se află între naționalități indiviși singuratici, cari *păcătuiesc față de datorința către stat și către patriotism, și este o problemă firăscă a preoțimei, ca în privința acésta să influențeze asupra credincioșilor*”. Cu alte cuvinte, guvernul înțelege Congrua așa, ca în schimb pentru arginții lui Iuda, preoții noștri să se facă jandarii „ideii de stat maghiar”. Étă, care sunt pentru noi Români prospectele Congruiei și ale întregirii venitelor preoțesci.

Săptămâna acésta a fost și ea destul de agitată înăuntrul monarchiei. Lupta **pentru pact** continuă a arunca valuri tot mai mari și mai amenințătoare. S'au adunat la Peșta ministrii președinți și de finanțe ai celor două guverne, ca să se sfătuescă încătrău s'o mai cărnescă cu întrebarea privitoare la contractul despre vamă, comerț, banca comună și alte întrebări în legătură cu acésta. De când proiectele pactului au trecut în parlamentul din Viena prin întâia cetire, s'a dat tot mai mult pe față credința, că aceste proiecte nu vor fi primite neschimbate în „Reichsrath”, cum dorese Ungurii. Tote partidele austriace, chiar și cele din majoritate sunt contra unui pact, care numai Ungariei îi aduce folose, ér Austriei multe pagube. Banffy și cu Thun s'au înțeles așa-dér, ca deocamdată să stea pe loc, guvernul unguresc să nu înainteze dietei spre desbateră proiectele, ér Thun să facă încercări nouă a-și apropia partidele majorității și prin sfărmituri de concesiuni naționale să împace pe Cehi, Sloveni, Poloni, ér în schimb aceștia să-i voteze pactul neschimbă. E vorba așa-dér éráși de un *provisoriu*

pentru pact. Cu mare încordare se așteptă desbaterile comisiunii austriace asupra pactului. De vor éși proiectele neschimbate, crisa se va mulcomi cumva, ér de vor fi sdrănuite prin modificări însemnate, confuziunea și încercătura va fi și mai mare. Ceea-ce măresce greutatea situațiunei, este fără îndoială și *cvota*. Austria cere, ca Ungaria să ridice cvota la 38—39% și în afacerea acésta s'au sfătuit cele două comisiuni pentru cvotă în Peșta, dér sfătuirile n'au dus la nici un rezultat. Ungurii nu vréu să dea mai mult, decât au dat până acum, adică 30%; Austriacii éráși nu vor să mai plătescă cât au plătit până acum dela 1867, adică 70%.

În politica dinafară cel mai însemnat eveniment este **călătoria împăratului Wilhelm** în Orient. Împăratul a plecat deja în 12 l. c. din Berlin și a sosit alaltăieri în Veneția, de unde își va lua drumul spre Constantinopol, ér de aici către Palestina. În Veneția împăratul, pe care îl însoțesc împărătesa și o numărăă suită, a fost primit cu mare pompă de către regele Italiei Umberto, care a găzduit pe Wilhelm în palatul său. Din Veneția împăratul a plecat după amiază pe yachtul „Hohenzollern” între strigăte de „E viva!” ale marinarilor italieni și în-unetul imnului german. Călătoria împăratului Wilhelm este urmărită cu o deosebită atențiune de Europa întregă.

De când ex-regele Milan a ajuns éráși la putere în **Serbia**, aprôpe dîlnic s'a manifestat o vedită dușmănie între regatul sêrbesc și **Bulgaria**. Nenorocita ideie a tinêrului rege Alexandru de a numi pe tatăl său comandant suprem peste armată, a produs o și mai mare rēcălă între Serbia și Bulgaria, care bănuiesc pe Milan, că se ocupă cu ideia de a-se revanșa pentru rușinosul desastru ce l'a suferit la Slivnița. De luni de dîle se manifestă în presa sêrbescă și bulgară o mare inimizție, din care cauză guvernul bulgar a oprit, ca ofiterii atașati sêrbesci să ia parte la manevrele din Bulgaria. În urma acésta guvernul din Belgrad și-a rechiămat pe atașatul său militar din Sofia, și tot-odată a retras atașatului militar bulgar din Belgrad invitația de a lua parte la manevrele sêrbesci. Conflictul acesta a făcut mare senzație în cercurile politice din cele două state vecine, și Sêrbii

bănuiesc, că Rusia este, care sumută pe Bulgari contra Serbiei, din cauză, că Milan se pörtă într'un mod provocător față de interesele politicei rusesci.

Stăpânirea turcescă în **Creta** se poate considera de sfîrșită. Cele patru puteri europene au cerut Sultanelui să-și retragă toate trupele din acel ostrov și pe dirigătorii turcesci să-i înlocuiescă cu creștini. Sultantul, de voie de nevoie, a ascuitat acésta cerere și a trimis doi generali din Constantinopol, ca să începă deșertarea Cretei de trupe turcesci. Acum rămâne, ca puterile să facă rënduală în Creta mult băntuită de rēcôle și tirănie. Insula stă deocamdată sub paza și controlul Rusiei, Franciei, Angliei și Italiei și ele și-au satorit deja cercul de influență. Creștinii din Creta, după multe lupte și suferințe, au ajuns așa-déră să-și vadă împlinite măcar o parte din dorințele și aspirațiunile lor. Dēcă au luptat și suferit, nu li-a fost zadarnice luptele și suferințele.

De când în **China** s'a întemplat cunoscuta revoluție de palat, care a avut de urmare detronarea împăratului și înlocuirea lui prin împărătesa-vêduvă, viața creștinilor europeni și a supușilor străini era în mare primejdie. Pentru scutul acestora puterile străine și-au trimis trupe în Peking, capitala Chinei. În rënduși strinse au intrat dîlele acestea în Peking trupele turcesci, germane și englese, cari au fost cu bucurie întemperate din partea coloniilor europene. Rusia și-a trimis în Peking 30 de marinari și 30 de cazaci, Anglia 30 de marinari, Germania éráși 30, cu câte un tun.

Congregația comitatului Caraș-Severin.

(Corespondența „Gaz. Trans.”)

Lugoși, 13 Octomvre 1898.

Congregația ordinară a comitatului Caraș Severin, ținută la 12 Octomvre n. c., a fost condusă de vice-comitele *Béla Lissek* și a decurs fôrte neted.

S'a simțit o deprimare generală în sinul partidei guvernamentale, fiind-că bagsemă sunt supărași, că guvernul nu a denumit comite suprem pe vre-unul din mamelucii comitatului nostru.

După deschiderea ședinței, membrul d-l Coriolan *Brediceanu* interpelază pentru faptul, că notarii comunali, și în deosebi

lângă care se afla, mă pusese pe mine pe gânduri, și pe băiat îl mira ca un fel de enigmă.

Atunci intră nevasta țeranului.

— Ce, îi dai și cactus bărbatului dumitale să mănânce?... Nu se mulțumesc cu ridicăle? o întrebai ridând.

— Flôrea asta e pentru el, ca un fel de prăjitură.

— Îi plac florile mult?

— Grozav... Întăiu mă iubesc pe mine și pe urmă florile; și dēcă e vorba, nu sciu, dēcă ar fi să alégă, de nu le-ar alege pe ele... Adecă nu; dîc eu așa... Dér sciu, că nu dôrme din pricina florilor. Vara, în toate diminețile cu două césuri înainte de a pleca la muncă, adică pe la trei nôptea, se scôlă de-și vede de ele; séra se întôrce pe la șapte și jumătate prăpădit de oboséla, ori udat, mort de fôme, și cređi că se aședă să mănânce și să dôrme pe urmă?... Ți-ai găsit!... Se duce de se uită la flori, și pune mâna ici și colo de le mai aședă, mai plivesce printre ele... Érna, pe frigul ăla mare, se scôlă nôptea, ca să vadă e destul de cald, unde își ține florile?

— Dér unde le ține érna?

— Și-a făcut nisce cutii de lemn acoperite cu geamuri.

— Ce spui?

— Da, a cheltuit o grămadă cu ele. Acum șese luni a vëndut, ca să și le facă, tot vinul, pe care îl bea vreme de șese luni.

— Și ce va bea?

— Bea apă, domnule; și e greu pentru un om, care muncesc așa mult să nu bea nițel vin. Mi-e tēmă să nu se bolnăvescă, dér îmi dîce:

— Lasă nevastă; când mi-s'o deschide vre-un cactus, ori mi-o înflori vre-o altă flóre din cele rare, să mi-o pui colea în locul unde puneai sticla cu vin; și am să mănânc mirosind flôrea. Mă hrănesc eu... Lasă, n'ai tu nici o grije!... Ridă d-ta, domnule, dér ai ride și mai tare, dēcă l'ai vedé la masă. Ia o bucată de brânză și se uită la flóre; curăță o ridică și ér întôrce flôrea de se uită la ea de partea cealaltă; o învêrtesce, o sucesce, vorbesce cu ea, par'că ar fi un amoresat... Și de!... ce să dîc?... Eu sunt mulțumită, căci pare fôrte fericit. Unde pui, că atunci, când se apucă să vorbescă astfel, spune nisce lucruri par'că ar fi notar, așa le ticluesce de bine... Auđi-l, că vine.

Moș Hom (Héaume) venea într'adevăr cu un braț de iarbă; țeranul nu vine nici odată acasă cu mâna golă.

— Poftiți, poftiți de stați, ne dîse punându-și sarcina jos. Na, nevastă, dă vitelor să mănânce și dă-mi și mie câte-va ridică și pâne. Am făgăduit vecinului să-l ajut să-și încarce fênul...

Apoi zări flôrea și dîse:

— Ah! Uite cactusul!... Frumos mai e!... Ia ascultă, nevastă, mie mi-se pare că e mai larg, decât celălalt. Cum mirósă de frumos! Nu miroșiți, domnilor?

— Ia lasă, îi dîse nevasta, ce vrei să-și vîre domni nasul, unde ți-l vîri tu?

— Dér de ce nu? O flóre frumósă, ca asta, e iscalită de Dumneđeu; așa e, domnule, că par'că îl veđi pe el când te uiți la ea?

— Fără îndoială, dragul meu, și încă un portret mai asemănător decât multe fețe omenești, pe care le sciu eu, cu toate că dîc, că sunt făcute după chipul și asemănarea lui Dumneđeu. Dér sunt încântat de iubirea cea mare, ce simți pentru flori, căci și eu le iubesc mult.

— Da?... apoi hai să vorbim de ele.

— Cu dragă inimă!... Care îți plac mai mult?

— Tôte, d-le; eu îmi iubesc tot atât și băiatul și fata; așa și cu florile.

— Și cum le dobândesc? Le cumperi?

— Aș! ce ar dîce nevasta, dēcă aș da bani pe flori?

— Apoi atunci cum?

— Ușor. Sunt ômeni, cari se supără, că sôrele luesce pentru tótă lumea, și de ar puté, l'ar face candelă și l'ar incuia în casă, ca să se bucare numai ei de dênsul. Eu nu sunt așa: eu cum am dobândit prin sêmânță ori într'alt chip vre-o plantă frumósă, mă duc de dau altôie ori sêmânță din ea tutulor grădinarilor de prin împrejurim; mă bucur, când mă gândesc, că flôrea mea va fi prețuită de ômeni cunosători și că face plăcere unor ômeni de ispravă. Așa fac și ei cu mine: le dau eu... îmi dă și ei, și ne mai și iubim pe lângă acésta. Și écă cum mă îmbogățesc în flori, fără să cheltuesc un ban.

În momentul acesta vecinul lui moș Hom bătă la feréstră și îl rugă să vie să îi ajute a-și încarca fênul.

— Îngăduiți să dau ajutor vecinului, domnilor... Numai nițel și mă întorc...

— Du-te, du-te. Noi te așteptăm aici. Țeranul și nevastă-sa se depărtase. Rămăsei singur cu fiul meu. Ne du-

cei de naționalitate română, poartă protocoalele reprezentanței comunale și ale județului comunal în limba maghiară în comune, unde afară de Jidovul din sat alt român nu e, și nici Jidovul nu scie unguresce; cu toate că limba oficiasă a comunelor, după statutele comunale, e cea română. Dela notarii unguri mai vede omul câte o citație, ori protocol în limba română, pentru că ei nu sunt suspecți de nepatriotism, dăr notarii români, până se sciu vecinic controlați și bănuți — de bună seamă, ca se încungiuie tot felul de șicane, croiesc la protocoale și sentințe în limba maghiară; căci „se le poți fi o altă limbă mai dragă, decât limba învățată, sugend la dulcele sin al mamei lor, asta nu o pot crede, nici decât toți ar jura în fața Ungurilor din țera întrăgă!“

„Ași voi se fac — duse mai departe valorosul membru, — ca și în ciuda frigurilor de maghiarizare, să se respecte drepturile poporului garantate în lege și în statutele comunale; deoi întreb: a) Are d-l vice-comite cunoscință despre acest fapt de nerespectare a drepturilor poporului român, în special a limbii poporului român? b) Au ore notarii vre-o îndrumare deschisă, séu ascunsă în această privință? c) Dacă nu au, — precum cred, că nu pot să aibă — are d-l vice-comite de gând, a îndruma pe notari, ca la afacerile comunelor să compună protocoalele și toate sentințele în limba oficiasă a comunelor, și unde aceea e cea română, în limba română?“

Motivarea a făcut-o interpelantul cu o vervă deosebită și plin de însuflețire națională, sbiciuind fără cruțare bóla patriotică a șovinismului!

Vice-comitele Litsek recunoșce îndreptățirea interpelației și promite a da un circular în înțelesul acela, ca notarii să facă protocoalele comunelor în limba oficiasă, resp. română; și dacă e de lipsă vre-o hotărâre pentru guvern, atunci să o traducă în limba ungurescă. D-l vice-comite crede, că notarii, cari au călcat legea, — au făcut-o acesta mai mult din comoditate, decât din rea voință.

La raportul general al vice-comitelui, și în special în cauzele de comunicație, membrul Dr. George Dobrin atrage atențiunea vice-comitelui, că pe linia căii ferate Vêrșet-Ilia toate tablele, prin cari se avisează publicul a se feri de pericolul obvenient la trecerea trenurilor, sunt scrise numai „unguresce“ — un lucru fără scop în comitatul nostru, unde mai toate satele, pe unde trece această linie a căii ferate, sunt curat românești. Popune deci, că d-l vice-comite să ia măsurile de lipsă la direcțiunea căii ferate, ca acest rêu și inconvenient să se delătore astfel, ca toate tablele să fie revăzute și cu inscripția în limba românească.

Vice-comitele promite a interveni pentru împlinirea acestei dorințe juste.

Alegerea de medic din Mehadia, — unde protopretorele Fiola nu a voit să candideze nici pe un concurent român, numai ca să pótă reuși candidatul séu, un medic scos din Moldova-vechie, — s'a nîmicit. Părintele Pepa din Mehadia, arată, că mai înainte tot Români au fost medici în Mehadia, ceea-ce e și firesc și mai bine pentru popor, ca tot Român să fiă medic; de aceea propune, ca fisolgăbirul să fiă îndrumat a pune în concursul, ce se va escrie de nou, — precum s'a practicat mai înainte, — și aceea condițiune, ca recurenții se posedă și limba română, ca limba preponderantei majorității a populațiunei.

Acastă propunere produse mare și înfocată discuțiune, căci vice-comitele susține, că e în contra legii și stirbesce dreptul de candidare al pretorelui.

Membrii Dr. Stefan Petrovič, Dr. George Dobrin, — sprijiniți și de d-l Cor. Bredicean, în două rânduri, — unul mai temeinic, decât celălalt arătară netemeinică și absurditatea opiniunilor contrare. Tabera guvernamentală nu avu nici o iotă de obiecționat, și astfel și d-l vice comite primi propunerea Românilor.

Inregistrăm încă o inițiativă foarte nimerită, și anume: În ceroul Bogșei s'a votat, la sfatul fisolgăbirului Iuliu Knothy, din fondul comunal câte 20—30 fl. la an pentru provăderea copiilor sêraci cu îmbrăcăminte peste erno. Hotărârea aceasta s'au încuviințat din partea congregațiunei, și salutându-se cu vie plăcere din partea Românilor prin vocea d-lui Coriolan Brediceanu, s'a exprimat dorința, ca această inițiativă frumósă să se urmeze și în celelalte cercuri ale comitatului, căci prin sprijinirea în acest mod a copiilor sêraci, scóla se ridică, miseria se alină și sănătatea sêrmanilor prunci se scutesce.

La aruncul de 1% pentru acoperirea deficitului din budgetul comitatens, Români au votat contra, pe basa propunerii motivate, făcută de membrul Dr. G. Dobrin, care le frecă guvernamentalilor galanteria dela iubileele preamării, sub nas, și îi invită a face astfel de chieltueli de lux numai pe punga lor.

Comunitatea de avere din Caransebeș a avut mai multe cauze importante, dăr din ai noștri n'am avut onorul de a vedea pe nimeni!

Unde ești, Traian Doda, să-ți vedă lilieci!

Plecat-au din Severin la anul 1894 110, și la anul 1898 — durere, — n'a mai rămas nici unul în tabera, în care a strălucit Traian Doda! —

Eremit.

„Adi ție, mâne mie!“

Orăștie, în Oct. 1898.

Onorată Redacțiune!

Urmărind acum de un an de zile și mai bine, activitatea pe care o desvóltă în mijlocul poporului nostru românesc din acest oraș „Reuniunea română de înmormântare“, și vădend folosul cel mare ce urmază pentru poporul sêrac pe urma ei, de multe ori m'am întrebat așa singur, că ore de ce Dómne suntem noi Români așa de târđii, așa de neajutorați, că ochi avem și nu vedem, urechi avem și nu auđim, — séu de ce dără nu ne sárim înșine mai cu sfântă însuflețire într'ajutor, întemeind peste tot locul în mijlocul nostru astfel de aședeminte, de cari ne e posibil să întemeiám și pe urma cărora să se reverse bine peste noi?

Și multe sunt atari aședeminte. Intre ele și „Reuniunile de înmormântare“ ca cea dela Orăștie, a Românilor.

Ce este această „Reuniune?“ O întovărășire a mai multor parochieni între sine, cu scop de a-și da împrumutat ajutor la nenorocitul cas, când unul din ei, dintre tovarășii, móre. Și așa e alcătuită, că fórt pe ușor se dá rêmășilor după tovarășul mort un ajutor în bani gata de 50 fl. și și mai mult, cu care familia necăjită se ajutără fórt bine, căci dór trebuințele unei înmormântări la ómenii din popor, nu trec peste 40—50 fl.

Și câte dureri, Dómne, nu se alină prin acest grabnic ajutor, câte neplăceri nu se încungiuă!

Membri sunt mai ales părinții de familie. Când móre tata, ori mama casei, cine nu scie ce necaz, ce lipsă rêmâne în casă? Că de-ar fi fost familie chiar cu stare bunicică bóla, de cele mai multe ori îndelungată a rēposatului, a cam sleit creștării din casă, mai cu doftorul, mai cu lécuri, mai cu slujbe sfinte, ér urmând mórtea, a întrat sêrăcia întrégă pe-o feréstră, căci se recer acum și mai multe, și mai mari cheltueli, și toate de-odată!

Cine nu scie câte lacrimi nu pricinuesce familiei atinse de nenorocire, chiar și numai gândul acesta, simțemintul acesta al lipsei? Să ia bietul om rēmas póte fără o lăscăie chióră în casă, se ia acum cu capul plecat, cu pălăria în mână, cu inecul în grumađi, să se róge și de boltaș să-i deé pânzele și luminile „pe așteptare“, și de mē-

sar să-i deé sicriul, și de vecinul cutare să-i deé nisce bucate pentru pus pomana, și de crășmar să-i deé un pic de beutură pentru pomana, și de preot să-i îngrópe nesilindu-l de bani, — trebuie să se róge de frunđă și iarbă, că n'are ce face! Ori apoi ia dela cutare cămătar fără inimă bani împrumut pe camete scumpe, ori punéndu-și o parte din pămēntel în zalog lui! Tot atâtea lucruri, cari fac pe bietul om, ori biata familie rēmasă, să simță îndoiit de tare durerile și amarul pentru mórtea ce a atins-o!

Dăr totă această parte a durerii, ce frumos o vindecă, luând-o ca cu mâna din sufletul celor încercați și vêrsând în locul ei chiar o parte de dulce alinare, „Reuniunea de înmormântare“ acolo, unde este!

Reuniunea este așa întocmită, că la cassa ei să află tot-déuna bani cât să plătescă numai decât, nu unul, ci și trei casuri de mórte. Și bieții rēmași după rēposat să duc ușurați de-și câștigă toate cele de lipsă, pe bani gata, când apoi le capēta mai ieftin decât atunci, când le-ar lua „pe așteptare“. Ba multor familii din popor, le mai rêmân și ceva creștării din ajutorul primit, mai ales decât rēposatul fusese membru vechiu, când i-se dau 60—70—100—125 fl., după cât i-se cade, potrivit statutelelor.

Dăr abstrăgénd dela aceste binefaceri pentru familia rēmasă după mort, că o scutesci adevă de înglodare în datorii și de umilirii pe la ușa celor boltași, ba și crășmari, — aședemintul are și un alt mare merit moral și mai general, decât acest folos numai personal.

Cei-ce au avut ocaziune a trăi în popor, vor scie tot așa de bine, ca și mine, că mai ales prin satele nóstre, multe dușmăni dintre preot și cutari fii sufletesci ai séi, séu dintre un parochian și comitetul parochial al bisericii sale, să reducă la aceea, că omul a rēmas dator preotului cu plata cutărei înmormântări, ori bisericii cu taxa pentru trasul clopotelor, pentru scosul praporilor, (pe unde sunt atari taxe), și apoi pentru această plată cerută mai târđiu, a urmat o încordare, un schimb de vorbe, o dușmănie, care adesea nu se mai lecuesce viața întrégă; ér de vor fi aceste dușmăni dese, multe, e vai de mersul întreg al afacerilor bisericesci și publice din acel loc, pe ani și ani de zile!

Și când cauți mai deaprópe, că cine-i adevăratul vinovat: nu e nici

serám în grădină și tãind nisce altóie, ce-mi dăduse țeranul voie să iau, dusei:

— Ce om original e moș Hom ăsta!
— Așa dêu, tată!
— N'am mai vrut să mai đic ceva, dăr istoria cu cutiile cu geamuri pentru flori mi-s'a părut de ris.

— De ris, tată?
— Veđi bine! El are trebuință de vin, ca să fiă mai puternic, are trebuință de somn, ca să póta lucra, și nu dórme și nu bea vin ca să se uite și ca să mirósă nisce flori, unele mai albe decât altele. Par'că omul s'ar hrăni pe nas și și-ar potoli setea prin ochi. Nebuni sunt ómenii, dêu!

— Ce, și se pare că moș Hom e nebun?

— Nici vorbă! Căci la ce îi slujesc cactusul și cutiile cu geamuri? La ce?

— La... la... Nu sciu să spui, dăr cred că slujesc.

— La ce? Il apărá ore érna de frig, cum l'ar apăra o haină bună?

— O! nu!

— Îi încălđesce stomacul, ca o farfurie cu ciorbă?

— Nu.

— Veđi, că nu-i slujesc la nimic?

— Ba da, tată, reluă copilul iute. Sunt lucruri, care nu sunt folositóre stomacului și totuși îi slujesc... îi slujesc a fi fericiit. Ecă, spre pildă, când am eșit dela școlă și te-am veđut pe d-ta și pe mama, am fost fórt fericiit, și totuși vederea dumneavóstră nu mi-a dat de mâncare.

Argumentul lui imi merse la inimă și imi veni să-i sár de gât; dăr imi adusei aminte, că eram în rolul meu de învățator și reluai, după ce tăcui puțin:

— Ai dreptate: sunt și alte plăceri, nu numai ale corpului, dăr nici unele, nici altele nu au vre-o legătură cu dragostea lui moș Hom pentru grădina și cutiile lui cu geamuri. Nu e nici plăcere de amor propriu, căci aici nimeni nu se uită la florile lui. Cum să definim această pasiune ciudată, care nu are drept obiect, nici cele ce ating inima, nici cele ce sunt folositóre corpului nostru, nici ceea-ce ne îmbogățesce, nici ceea-ce ne face mai considerați, dăr care se mulțumesc cu privirea singuratică a uneia dintre cele mai neînsemnate creaturi ale lui Dumnezeu?

— Ah, tată! strigă fiul meu cu un accent particular copiilor, când le trece adevărul ca un fulger pe dinaintea ochilor...

mi-se pare, că acesta e dragostea de frumos!

— În sfârșit am dat de ea! răspunsei riđend. Ei bine, da, e dragostea de frumos; da, e pasiunea deliciósă al cărei cel mai nobil caracter e tocmai, că n'are în vedere nici un folos material, că ne aduce numai bucuria curată la care dá nascere, și că ne face să disprețuim fómea, setea, lipsa, belșugul, pentru mulțumirea simțemintului ideal, care se numesce admirație!

Mai alaltăieri imi spuneai, că cui îi place frumosul, trebuie să aibă bani mulți; acum când ai veđut, că această pasiune nobilă se află și în inima unui muncitor, care abia își câștigă pânea, mai cređi acesta? M'ai întrebat la ce slujesc această dragoste; înțelegi acum, când veđi, că un biet țeran găsese în acest simțemint uitarea sêrăciei și un scut împotriva beției? Ah! mulțumesc lui Dumnezeu, că și-a înfățișat mai întâiu această iubire a frumosului sub una din formele sale cele mai naive și mai curate, statornicită în inima unui biet om și avénd de obiect o flóre, ér ca cortegiul o grămădă de virtuți alese.

— Moș Hom nu e om de rënd, tată, nu e așa? Și dragostea de frumos se întâlnește rar.

— Ba din potrivă, se află la mai toți ómenii, dăr în deosebite grade. Sêlbaticul își sculptează în chip grosolan mânerul de lemn al cuțitului séu. Bietul Negru, a cărui colibă e făcută din noroiu, zugrăvesce pe pãreți figurii de animale, copaci séu numai rotogóle ori pãtrate, dăr și acesta e tot podóbă; e cactusul lui. Mai bagă de seamă, că dintre toate fințele, numai omul dá acest caracter locuinței sale. Dacă iei un cuib de pasere, dintre care unele sunt artistice zidite; dacă te uiți la minunata cetate a albinelor ori a furnicilor; la casa aprópe omenescă a castorului, găsesci aparate puternice împotriva frigului, culcușuri moi pentru pui, hambare pentru provisiu, în sfârșit tot ce trebuie, dăr nu găsesci nimic frumos. Animalele își aduc aminte, prevéd, iubesc póte, dăr nu admiră. Sub aco-perișul omului însé lucrurile se schimbă: nobila dragoste de frumos, cu care Dumnezeu a înzestrat pe moș Hom, mai mult decât pe un altul, trăesce ascunsă, desfigurată în multe inimii în care nu o recunosc. Adineauri, înainte de a intra aci, n'ai veđut la vâcarul satului o cadră atârnată lângă cămin? Ecă, și lui îi place frumosul.

— Da?... Dăr mi-se pare, că era urită cadra dela el.

preotul, nici poporeanul, ci e satan cel mare și tare, numit *sărăcia*, care de nu era, bine și pace rămânea între frați, între popor și duhovnic, între popor și comitetul bisericii sale etc.

Ei bine, pot oare urma aceste încordări și dușmăni și stări triste acolo unde se află „reuniuni de înmormântare“?

Nici odată! s'eu cel puțin în măsură insuțit mai mică! Nu; pentru-că și preotul, și clopotarul, și biserică, și măsarul, și boltașul, și cioclii, — toți își capătă la mână și îndată competențele lor, și asupra memoriei celui răposat nu se certy, nu se răsboiesc unii între alții.

Au nu e acesta un mare folos? Ba e neprețuit!

Si e un folos, pe care așa de ușor ni-l putem procura! Totă cheltuēla e 1 fl., pe care îl plătesc la intrarea în tovărășie, ér de aci încolo câte 30 cr. ajutor fiă-cărui tovarăș mort, din cari însă numai cu 5 cr. îl ajuți de fapt pe el, ér cu 25 cr. îi crește însuși plătitorului suma la care ai săi urmași vor fi îndreptățiți!

Și nu sunt nici greu de înființat aceste „Reuniuni“. Am vădut aici, în Orăștie. Merge așa de ușor și de bine, căci poporul aude că e vorba de o faptă, după care lui să-i urmeze folos, primesce bucuros se colaboreze la realizare. Cum nu, când e sigur fiă-care, că de această sorte nu pot fi scutiți, mai curând ori mai târziu, nici ai săi urmași, căci la acest lucru, la mörte, ne vine prea curând rëndul la toți, și că și cu ajutorul acesta lucru stă așa, că: „Ađi ție, mâne mie“....

P. S. Intr'un alt număr voiți intra în amănunte și voiți descrie pe sēma cetitorilor populari ai „Gazetei Transilvaniei“, întrēgă construcția acestor Reuniuni, ca să-i înfēlēgă cu atât mai vęrtos fiă-care folosul și ființa ei cea întemeiată pe principii fōrte creștinesc, fōrte umane.

Coresp.

Comitetul Asociației și guvernul.

Sub titlul acesta am publicat în numărul de Mercuria trecută al fōiei nōstre o împărțășire din Sibiu, în care ni-se comunica, că comitetul central al Asociației, la propunerea secretarului I, a hotărît în 6 Octombrie n. a. c., ca să primescă ofertul ministrului unguresc de interne, de-a cere subvenție dela guvern în schimbul celor 400 fl., ce-i primea Asociația dela societatea „Transilvania“ din Bucuresci pentru ajutorarea elevilor români dela me-

serii. Acest ajutor, precum scim, Asociația a fost oprită prin ordin ministerial de a-l mai primi.

Tot-odată s'a đis în acea scrisōre, că deja la primul privilegiu, când a sosit ucazul ministerial, „s'a lansat în ședința comitetului Asociației propunerea din partea d-lui P. Cosma să se certy subvenție dela guvern. Atunci însă au precumpănit vederile contrare, și comitetul s'a mulțumit cu reclamația la ministeriu“.

D-l P. Cosma vine acum și în scrisōrea de mai jos declară, că d-sa n'a făcut propunerea, ce i-se impută.

Ētă ce ne scrie d-l Cosma:

Onoratei Redacțiuni a „Gaz. Trans.“ în Brașov.

În n-rul 213 al „Gaz. Tr.“ din Oct. n. sub titlul „Comitetul Asociației și guvernul“ publicați o corespondență din Sibiu, în care se afirmă, că „deja la primul prilej“ când s'a pertractat în sinul comitetului central hărtia ministrului de interne cu privire la suma de 400 fl., care an de an o trămitea „Transilvania“ din Bucuresci, ca să se distribuie ca stipendii între învățaceii de meseriași, eu a'ș fi propus, ca să se certy dela guvern „subvenția“, ce se pune în vedere, că se va da bucuros.

Un amic 'mi spune, că de cuprinsul acelei corespondențe tendențioase au făcut us și unele diare din România, ocupându se cu predilecțiune de persōna mea.

Vē rog să binevoiti a lua spre scrie, și sper, că vor face acesta și aceia, cari au făcut us de cele publicate de D-vōstrē, că cel ce v'a informat, v'a scris un neadevēr, pentru-că eu n'am făcut propunerea, ce mi-se impută.

Primiți Vē rog, asigurarea deosebite mele considerațiuni.

Sibiu, 14 Oct. n. 1898.

Parteniu Cosma.

În pasagiul citat de noi mai sus nu se đice categoric, că d-l Cosma a făcut o propunere formală, ci se vorbește numai de „lansarea propunerei“ și de „precumpănirea vederilor contrare“. De-altmintelea scrisōrea de mai sus nu lămuresce de loc cestiunea de căpeteniă privitoare la votul dela 6 Octombrie. Ni-ar fi părut bine, dacă din declarațiunea d-lui Cosma ne-am fi putut convinge, că d-sa nu numai că n'a luat parte la acel fatal vot, dér, ca bărbat influent în comitet, l'a și combătut.

SCRIRILE ĐILEI.

— 3 (15) Octombrie.

Starea sănătății Metropolitului Miron Romanul, în đilele din urmă a devenit atât de îngrijitoare, încât, după scirile sosite din Sibiu, cei din jurul Escelenței Sale se așteptă în fiă-care moment la o catastrofă.

Aflăm că până ađi nu s'a îndreptat întru nimic spre bine starea sănătății arhierului.

Tinerimea română dela universitatea din Clușiu și-a ținut sēra de cunoștință în 8 Oct. n. A fost o sēra veselă și plăcută, la care au luat parte și numeroși fruntași români din Clușiu, ca d-nii avocat Dr. Isac Podōbă, directorul „Economului“, adv. Dr. Jlea, Leontin Pop, protop. Roșescu etc. Erau la vre-o 150 de persōne. În numele tinerimei, un student jurist bineventă pe oșpeții români; apoi s'a aclamat ca președinte întâi d-l Dr. Isac, dér neputând primi d-sa, fū aclamat d-l Podōba. D-l Dr. Isac a făcut cu deosebire mare plăcere tinerimei, vorbindu-i în diferite rënduri despre datorințele, ce le are tinerimea română și însuflețindu-o pentru împlinirea lor, d-sa a salutat în cuvinte frumoșe și presa română. De-aseenea d-l Podōbă vorbi în două rënduri, îndemnând tinerimea să formeze o societate de diletanți. Au fost de față și doi studenți slovaci, cari au cântat imnul lor și au toastat în limba lor. Din partea tinerilor români s'au rostit numeroșe toast. Numărul tinerilor români înscriși la universitatea din Clușiu e considerabil, pōte peste o sută.

Îmbunătățirea stării preoților români din Bucovina. Clubul român parlamentar din Viena, s'a prezentat la 23 Septembrie prin delegație la ministerul instrucțiunii publice și al cultelor, la contele Bylandt, să intervină spre îmbunătățirea salariilor preoților din Bucovina. Acest pas se datorește unei deciziuni a clubului, care s'a ocupat în una din ședințele sale cu această cestiune importantă a mării salariilor preoților români bucovineni. Dacă a fost cu puțință îmbunătățirea salariilor funcționarilor fondului religios, cu atât mai mult va fi cu puțință o aranjare mai demnă pentru preoții români din Bucovina în privința salariilor, căci situația lor materială actuală e destul de tristă.

Academia Română. Vineri 2 Octombrie a. c. la ora 1 p. m. Academia Română a ținut ședința publică. D-l V. A. Urechia a cetit următoarele comunicări istorice: a) G. Lazăr rechiămat în Bucuresci în 1822. b) Iord. Goleșcu cerând lui Kiselef publicarea gramaticii și dicționarului limbei române; c) Ōsele lui Mihai-Vodă rămase fără astrucare mult timp; d) Edilitatea și finanțele sub Caragea.

Din Tērgu-Jiu primim o invitare la inaugurarea noului local al gimnasiului „Tudor Vladimirescu“, ce se va face mâne, în 4 (16) Octombrie în prezența ministrului român de culte și instrucțiune publică și a autorităților locale.

NECROLOG. Eugenia Seniuțe, fiica d-lui Seniuțe din loc, în urma unei apo-

plexii de inimă, a răposat ađi fără de veste. În mormântarea se va face Lunī. — Adresăm sincere condolențe părinților și intristatei familii!

Luccheni. Precum se anunță din Geneva, pertractarea finală în contra ucigașului împărătesei-regine Elisabeta se va începe în primele đile ale lui November viitor. Materialul procesului e fōrte voluminos. Conține vre-o 400 de pagini. Se află între aceste acte și scrisori către Luccheni, mai departe actele de cercetare în contra complicilor săi, tot felul de scrisori amenințătoare etc. Tribunalul, care va judeca pe Luccheni, e compus din Alfred Burghy ca președinte, Razin și Schūzel ca juđi.

Cununiă. D-nul Ioan Bărsan din Brașovul-vechi și d-șōra Maria V. Marculescu din Ghimbav, se vor cununa mâne, Duminecă, în 4 (16) Octombrie n. în biserica română gr. or. din Ghimbav. — Fie în ceas cu noroc!

Concerte. Mâne, Duminecă, se va da în sala cea mare a otelului „Orient“ un concert de către musica militară. Inceputul la 7¹/₂ ore sēra, intrarea 30 cr. Programul concertului este următorul: 1) Die Bosniaken kommen, marș de Wagner; 2) Uvertura din operetta Wundermārchen, de Krones; 3) „Gross Wien“ vals de Strauss; 4) Poutpouri din opereta „Faust“ de Gounod; 5) „En, fin seul“ gavotte de Krones; 6) „Frauenherz“ polca mazur, de Strauss; 7) „Ungarisches Potpourri“ de Krones; 8) Neue Wiener Volksmusik, potpourri de Komzak; 9) Rodica, fantasia românească de Georgescu; Alō, uch, rit trō bās în den dit, de Krones.

— Musica orășenescă de sub conducerea d-lui A. Brandner va concerta tot mâne sēra, Duminecă, în Redută. Inceputul la 8 ore. Intrarea 30 cr. Programul concertului e variat și cu piese alese. Se va executa între altele și cântecul românesc „Doi ochi“, de Ventura.

Premierea unui agricultor român.

Cu ocaziunea adunării generale a despărțământului I (Brașov) al Asociației, ce s'a ținut vara acesta în Brașovul-vechi, d-l protopop Bartolomeu Baiulescu din loc, după cum am amintit la timpul sēu, a avut frumoșă ideă de-a pune la dispoziția comitetului despărțământului două premii de câte 10 fl. dăruite de d-sa cu scopul, ca unul dintre ele să se dea aceluia dintre agricultorii români din Brașovul vechiu, despre care comitetul va constata, că-și pōrtă mai bine și mai rațiunul economia sa, ér al doilea premiu să se dea pentru cea mai bună disertația din sfera economiei, ce s'ar ține cu ocaziunea viitōrei adunări generale a despărțământului. Pentru premiul de al

— Fōrte urit!

— Atunci dragostea de frumos se pōte arăta și în ceva urit?

— Mai tot-dēuna se arată așa întâiu și întâiu. E oare ceva mai urit decât grōznicele lucruri chinezesc, cu care își încarcă mātusa etajerele? Iți rānesc vederea, și cu tōte acestea simțământul frumosului există, dōr că e barbar, degenerat, incult dér viu; îi lipsesc numai cultura. Dumneșeu a sēmēnat scāeți pe cāmp și pōme sēlbatică prin păduri. Dacă nu le cultivă nimeni, mor sēu rămān amare. D'că pune omul mână, scāetele se face anghinare și pōmele sēlbatică, pōme bune de māncare.

Așa și cu admirația: nu e simțământ mai energic, dér nici nu e altul, care să aibă mai multă trebuință de educație — mai cu sēmă când are de obiect, nu frumosul natural, ci frumosul artistic, ca tablourile spre pildă; cine nu învață să vadă, nu vede. Vreū să-ți dau o dovadă materială, care va desăvērși cele ce am a-ți spune asupra dragostei de frumos. Cât timp îți trebue, ca să te duci acasă și să te întorci aici? Un sfert de ceas, așa e?

— Da, tată.

— Ei bine, adăugai, rupēnd o fōie

de hărtie din carnet, și scriind un rēnd: du-te la Iosif și adu ce ți-o da.

— Ce vrei să faci, tată?

— O să veđi, dér grābesce-te, căci se întorce moș Hom.

(Va urma).

Sfântul munte.

Peninsula acesta a tras atențiunea călătorilor prin forma ei curioasă, încă din vechime. Ea este alcătuită dintr'un munte a căruia înălțime trece cu ceva peste 200 de metri. În anticitate, ca și astăzi, muntele acesta era un loc de închinare. Astăzi nu sunt în muntele Atos decât mănăstiri și călugări, ér călugărițe nu, căci ru este permis femeilor a călea în acest munte consacrat Maicei-Domnului, din care causă se numesce acum mai mult Sfântul-Munte, de cât muntele Atos. Slavii îi dic Sfet-Agora. Se găsec în sfântul munte aprōpe 10,000 de călugări, aparținēnd tuturor nēmurilor ce fac parte din biserica ortodoxă: Ruși, Greci, Români și Armâni, Sērbī, Bulgarī etc. Aședat

cam în mijlocul peninsulei, este orășelul Karyes, unde locuesc și mirenī și care se seversce de reședința Caimacanului însărcinat cu administrația și poliția acestei republice monacale. Tot în Karyes locuesce vameșul turc și alți câți va funcționari musulmani, cărora de asemeni nu le este permis a-și avē soțiile și familia lângă ei.

De pe la începutul vēcului al 11-lea nu numai femeiei îi este oprită intrarea în Sfântul-Munte, ci și animalelor de sex feminin ca: oia, pisica, cățeaua, găina, vaca, gāscă, capra, curca, iapa, bivolița etc. Numai pasērile cerului își au femeile împreună în muntele Atos și numai fiarele femele, ca: mistrețul feminin, căprioara, cerbōica rāșbat aci, pentru-că nu pot fi împiedecate. Din cauza acesta, mijlōcele de traiū ale călugărilor din Atos și ale mirenilor din Karyes sunt ceva cam strimțate, căci lipsesc ouēle, untul, brānza, laptele și altele, deși peninsula are pășuni escelente prin poenile numeroșelor și vastelor ei păduri. În Sfântul-Munte se găsec

vre-o 20 de mănăstiri, autocefale, 10—15 schituri ce depind de mănăstiri și mai bine de 500 de chilii. Republica acesta monastică plătesce ca tribut statului otoman vrō 20,000 lei noi pe an, și fiă-care mănăstire dă ca plată anuală cārmuirei din Karyes, una liră turcescă adecă 22 lei și ceva pentru întreținerea poliției.

„Muntele Atos — đice Bolintineanu — se ridică la capul unei peninsule, altă-dată numită Calcidicia, între golful Contesa și golful Monte-Santo. Înălțimea lui de 2.060 metri. După o fabulă vechiă a fost mai înainte aședat în Tracia; un uriaș l'a luat în mână și l'a aruncat spre Olimp. Muntele pētrundēnd aerul, căđu în Macedonia. Acesta o cred înșiși călugării dela mănăstiri. În timpul lui Strabone, la piciorale acestui munte erau cincī orașe. Ocolul bazei sale se urca la 115 chilometri. Muntele e închinat Maicei-Domnului. Pe spinarea lui ghebōsă sunt dece schituri, 20 de mănăstiri, două-sute-cincī-deci de chilii și o sută cincī-deci de sihaștri. Karyes e un

doilea, comitetul a publicat concurs, dér, pe cât scim, până acum nu s'a anunțat nimenea. Premiul dintăit însă a fost distribuit Dumineca trecută, în 9 Octomvre n., prin d-nii Cornel Aisér și Gregoriu Maior, ca delegați trimiși din partea comitetului.

După terminarea serviciului divin, poporul s'a intrunit în sala din curtea bisericeii, unde se află și biblioteca Nr. II a despărțământului Asociațiunii. Aci luă cuvântul d-l Gr. Maior, care cu recunoștință reaminti poporului generosul darul făcut de d-l protopop Baiulescu; atăta greutățile, ce comitetul le-a întâmpinat la alegerea persoanei, ce este a se premia, căci nu este ușor de-a pute alege pe cel mai vrednic între atăția vrednici. A cerut deci ajutorul agenției locale, la a căreia recomandare comitetul a hotărât a conferi premiul d-lui George Puiu. Comitetul scia, și se vorbitorul, că d-l Puiu este un fruntaș între Români brașovecheni, și ar dori mai bucuros, ca premiul să-l dobândescă vre-o persoană în împrejurări materiale mai puțin favorabile. Dér s'a gândit totuși, că nu banul este ceea-ce se dă prin acest premiu, ci mai virtuos onóra simbolisată prin el, ér această onóra trebuie să i-se dea celui ce o merită. D-l G. Puiu merită distincțiunea această, căci s'a distins însuși pe sine prin purtarea de model a economiei sale după cele mai noue sisteme, premergând cu esemplu înaintea altora și făcând onóra agricultorilor români din Brașovul-vechiu. Imprejurarea, că d-sa nu este avisat la partea materială a acestui premiu, nu l'a putut abate pe comitet dela hotărârea sa. S. Scriptură încă dice: „Celu ce are i-se va da”. Esplioă principiul dreptății cuprins în acest citat al Scripturii, și termină dicând, că cel ce are, prin însuși faptul că are dovedesce, că e un om vrednic, care n'a ascuns în pământ denarul, ce i s'a dat, ci din unul a făcut doi etc. Vrednic e deci și d-l George Puiu de distincțiunea, ce i s'a făcut prin conferirea acestui premiu. (Strigări repetite: Așa este! Să trăescă!)

D-l Iosif Maximilian, noul paroch local, luă apoi cuvântul. D-sa mulțami delegaților și în general comitetului cercual al despărțământului nostru pentru interesul, ce arată față de cauzele culturale și economice ale parochienilor săi, cărora li s'a inspirat la diferite ocașuni atăta însuflețire și li s'a făcut un serviciu atât de excelent prin înființarea bibliotecii etc. Termină asigurând pe delegați, că ostenețele comitetului n'au rămas și nu vor rămâne fără efect asupra poporului.

Al treilea luă cuvântul d-l George Puiu. Emoționat, d-sa mulțami pentru distincțiunea, ce i s'a făcut prin conferirea premiului. Timp de 20 de ani, și se, a luat parte la chivernisirea averii bisericeii și după puțină a lucrat pentru înaintarea ei.

Când e vorba de înaintarea comună, trebuie fiă-care să-și facă datorința după puțință, și nimenea să nu se retragă de-a aduce jertfele posibile stărei sale. Pentru present, biserica română din Brașovul-vechiu are cea mai urgentă trebuință de un clopot. Pentru procurarea lui s'a adunat un fond, la care și d-l Puiu a contribuit. Din incidentul distincțiunii, ce i s'a făcut adă, contribuie momentan încă 5 fl. (Strigări: Să trăescă!)

Vorbi în fine d-l Cornel Aisér. D-sa arată mai pe larg, ce va să dică munca și ce va să dică norocul. Munca, și se, este temelia fericirii și înflorirea popórelor, dela ea atérnă progresul. Norocul îl formeză brațele; cine are brațe muncitoare, își formeză însuși norocul. Poporul român are brațe vigurose, el scie să muncescă ca ori și care alt popor. Nu-i lipsesce nici voința, nici deșteptăciunea. El are deci condițiunile principale a-se aventa la trépta popórelor celor mai înaintate. Când el va împreuna munca sa cu mai multă cunoscință de carte, norocul va fi al lui și viitorul încă al lui. Termină dorind, ca sub conducerea noului paroch, care arată atăta zel și bunăvoință, poporul român din Brașovul-vechiu să continue de-a merge cu pași repeși pe calea culturii și bunăstării: (Vii aclamări).

În urmă, după distribuirea premiului, s'a reintregit agentura, al căreia președinte, d-l Ioan Maximilian, ne mai funcționând adă ca administrator în Brașovul-vechiu, a trebuit să demisioneze. În locul d-sale a fost aclamat ca președinte actualul paroch, d-l Iosif Maximilian.

Înainte de ce ar fi părăsit sala, delegații au făcut și o mică revisiă a bibliotecii, cu care ocașune au constatat, că n'a trecut până acum Duminecă în care se nu se presente cel puțin câte 10—15 inși spre a aduce și a duce cărți din bibliotecă. În decurs de 6 luni, numărul împrumutătorilor a trecut peste 600.

Sfințirea bisericeii din Acăș.

Sălagiu, Octomvre 1898.

Onorată Redacțiune! Vă rog permiteți să vă raportez ceva despre frumoșele serbări ale sfințirii bisericeii române gr. cat. din comuna Acăș.

Comuna Acăș se află în comitatul Sălagiu, în marginea de cătră méđa-nóptérésărit a comitatului Sătmar, în nemijlocită apropiere de riul Crasna. Pământul e bun, plan; locuitorii în majoritate absolută sunt calvinii, în număr de vre-o 1200 suflete; vre-o 150 Jidani și abia vre-o 350 Români, dintre cari majoritatea absolută sunt servitori pe la marii proprietari maghiari, alții sunt țilieri, și abia a patra parte, vre-o 22, au case proprii; dintre aceștia vre-o 7 au și pluguri cu meșii.

Așa-déră Români din această comună stau réu. Cu tóte acestea ei nu se lasă; se silesc spre tot ce e bun și frumos. Încă în 1867 ei au hotărât să zidescă o biserică nouă din piétră, în locul celei vechi de lemn, în 1870 s'au și apucat de zidirea ei, fiind preot réposatul Ioan Popdan, ér curator primar réposatul George Sötér-Şaitoş. Atunci au contribuit sume mai mari: George Sötér bătrânul 500 fl.; George Sötér tânărul 200 fl., Gavr. Filip 200 fl. etc. Biserica abia în 1880 s'a putut sfinți, fiind terminată încât-va, dér turnul nu i-l'au putut zidi.

De-atunci încóce și-au zidit școlă, au reparat casa parochială, tóte costând mari sume de bani pentru un număr atât de mic de locuitori. Biserica în 1893 a fost provădută cu scaune regulate și frumoșe, fiind preot actualul protopop al Eriului și parochul Unimătului, Gregoriu Pop, ér curator primar Samuil Filip. Scaunele au format un isvor de venit pentru parochie, căci prin inchirierea lor s'au încasat aprópe la 1200 fl., cari mult au ajutat la sévirișirea zidirilor nóstre.

Vechea dorință a Acășenilor și a actualului lor preot de acum, dl A. Băliban, s'a implinit în anul curent 1898, când în sfirșit și-au vădut ridicat și turnul, — un turn frumos în tótă privință. Tot acuma s'a făcut o reînnoire radicală a bisericeii, fiind acoperită atât naia bisericeii, cât și turnul, cu tinichea, care s'a și văpsit; înăntu cor și plafon etc., costând 2000 fl. S'a pus și o inscripție frumoșă pe frontispiciul bisericeii, în care se arată data, când s'a zidit biserica și turnul, sub a cui preoție etc. Această inscripție, fiind românescă, de sigur, că nu e pe placul șovinistilor din Acăș și de aceea ei îndémnă pe Români să nu o sufere acolo. Români însé sunt mult mai deștepti, și preotul lor mult mai consciu, decât să se lase batjocuriș de intrigele unor șovinisti ca aceștia.

Sfințirea bisericeii s'a sévirișit în 8 (20) Septemvre. A venit cu deosebire mult popor cu prapor și crucea în frunte, și cu preoți. Ast-fel imponantă a fost procesiunea Supuranilor de jos, ceea a Giungienilor, a Dorolșenilor, Unimătanelor, Chișfălanarilor etc.

La serviciul divin solemn a pontificat Rvds. d-n vicar al Sălagiului Alimpiu Barboloviciu, ca delegat al P. S. Sale Episcopului diecesan Dr. Ioan Sabo, concelebrând cu O. D-ni: Ambrosiu Pop, protopopul tract. Sătmar; Gavrilă Vaida, protopopul tractului Samșod; Gregoriu Pop, protopopul Eriului; Ludovic Rezei, protopopul Supurului de jos; Dr. Iuliu Dragoș, preotul Săncraului; Gavrilă Meseșan, preotul Chieșdului; Avram Laurenț, preot în Chieșd; Vasile Hoblea preotul Cigului; Vasile Tămaș, preotul Giungiuului etc. Cântările le-au esecutat alternativ, corurile din Giungiu, Dorolș

și Săncraii. Cuvéntarea bisericească ocașională a rostit'o cunoscutul gură de aur al Sălagiului: Rvds. Dn. Alimpiu Barboloviciu; cuvéntarea a fost plină de iubirea cea mai înfocată față de s. biserică-mamă și de limba rituală a acesteia, al cărei drept venerabilul vicar l'a accentuat cu multă putere convingătoare.

A luat apoi cuvântul M. O. D. Greg. Pop, care prin o bine simțită vorbire a mulțamit tuturor dăruitorilor, ér preotul din Acăș Ant. Băliban a dat cetire numelor tuturor acelora, cari au dăruit pe séma bisericeii.

După terminarea funcțiunilor bisericeșci, în sunetul imnului național, cântat de corul instrumental din Giungiu, inteligența s'a dus la locul banchetului, ér dintre țérani o parte s'au dus cu litia cătră casă, altă parte a fost ospétată pe la Români din Acăș.

La banchet s'au rostit mai multe toast; așa Rvds. Dn. Vicar pentru Esc. Sa Episcopul diecesan; preotul Băliban pentru D-l Vicar, ca delegat episcopesc; protopop Greg. Pop pentru preotul Băliban; preotul Băliban pentru protopopul Greg. Pop, ca fost preot în Acăș și pentru poporul român din Acăș și bine-făcătorii bisericeii; Gavrilă Vaida, protopop în Bobotă, pentru d-l Vicar etc. etc.

Trebuie cu regret să amintesc în fine, că dintre frunțașii noștri prea puțin au luat parte la aceste serbări atât de înălțătoare de inimă! Causa nu mi-o pot esplica, mai ales fiind-că preotul local în vre o trei rânduri a arangiat și petreceri în favorul bisericeii sale și tot-déuna prea puțin dintre frunțașii au participat, tocmai aici, unde atât de mult ar fi lipsă de manifestații. Dér totuși e fapt, că s'a „cutremurat Ierusalimul”, căci cei vre-o 3000 țérani, căți s'au adunat la sfințire, au pus în uimire pe toți calvinii din Acăș.

Dela Crasna.

Literatură.

A apărut în Tipografia „A. Mureșianu”, Brașov, volumul al doilea: „Cultura specială a plantelor”, din „Manualul complet de agricultură rațională” de Dr. G. Maior, profesor de agricultură la școlă centrală dela Ferêștréu și Seminarul Nifon, pentru usul școlilor secundare și superioare de agricultură, seminarii, școle normale (preparandii) și de consultat pentru agricultorii practici. Vol. II conține 624 pag. octav mare, cu 202 figuri în text.

Se póte abona la Tipografia „A. Mureșianu” și librăria H. Zeidner, Brașov, I. Kraft Sibiu.

Prețul: vol. I. 5 coróne séu 7 lei pentru România; vol. II. 8 coróne séu 10 lei pentru România.

sat ascuns în umbra unui munte între schituri, lipite de pólele lui. O singură stradă e în Karyes; pe această stradă sunt prăvălii și în prăvălii călugări, cari vënd mătăni, iconițe și unelte de casă, săpate de sihaștri, séu pustnici. Casele sunt mici, cu un rând de lemn. În capétul acestei strade, într'o casă mai fălósă este locul consiliului, ce cărmuesce muntele Atos, compus din două-deci de ipistași pentru două-deci de mănăstiri, la fiă-care patru ani se alege câte-un președinte al acestui consiliu, care împarte cărma cu patru epistași ai mănăstirilor: Chiliandaru, Vatóped, Iviru și Lavru. Acești patru epistași cărmuesc muntele și dau socotélă de administrația lor cătră adunarea generală, care judecă totodată și crimele acestui popor negru și masculin. Acești patru epistași au o pecete, ce se pune pe orice hotărâre..., fiă-care are câte un pătrar din acea pecete — unul decă nu se unesce la acea hotărâre, nu și pune pătrarul de pecete, prin urmare

nu se póte da hotărârea: trebuie să fiă câte patru uniți. Éta o republică în tótă forma. Pórtă otomană a recunoscut, încă dela luarea Constantinopolului, administrarea și autonomia acestor călugări, cu învoire a i-se plăti un tribut, ce se pune în mâinile unui agă, séu voivod turc, ce are reședință în Karyes. Acest voivod are o mică gardă de Turci cu densus. Călugării au două-deci de Albaneji creștini armați, plătiți de densus pentru paza mănăstirilor și a muntelui. În pădurile și prin peșterile muntelui Atos trăiesc o mare multime de sihaștri, cu totul retrași de ceilalți călugări. Mai fiă-care are câte-o meseriă. Unii cioplesc cruciulițe și iconițe, alții cioplesc linguri minunate, alții lucréză mătăni, pe cari le dau călugărilor în schimbul hranei țilnice, ér aceștia le vënd în orașelul Karyes.

Între multe mănăstiri din Atos, grecesci, rusesci, bulgăresci, sêrbesci etc., pe cari nu le vom cerceta, se găsesc și trei mănăstiri românesce. Una

este cea cunoscută sub numele Prodrom, închinată sfântului Ioan Înainte-Mergătorul séu Botezătorul, având pecetia cu inscripția: Schitul românesc Prodromul. Prodromul e întemeiat pe la 1852, și depindând de Lavră, plătesce acesteia un embatic de 50 lire pe an. Cea de a doua e cunoscută sub numele de Chilia Cucuvinul, e închinată sfântului Ioan de Dumneșeu Cuvéntătorul (— Bogoslovul) și are ca superior pe Ieromonahul Teodosie Soroceanu. A treia mănăstire românescă, a căreia comunitate e compusă tot din Basarabeni, este aceea cunoscută sub numele Catafighi, adecă salvarea séu scăparea. Moșia acesteia vine hotar în hotar cu cea a Chilieii-Cucuvinul. Se dice însă, că ar mai fi și o a patra mănăstire românescă numită Schitul Lacu, cu hramul S-tul Muceinic Dimitrie.

Dér nu numai în schiturile românesce se găsesc călugări Români séu Armini, ci și în mai tóte celelalte schituri și mănăstiri, fiă ele

grecesci, sêrbesci, bulgăresci séu rusesci, și încă cu sutele. De aceea nu e de mirare, că în Atos limba română e adesea vorbită și de ne-români. Mulți dintre căpeteniile și conducătorii comunităților din mănăstiri, le neromânesce, precum: economii, egumeni, etc., sunt Români și mai adesea Armini, cu deosebire în schiturile bulgăresce și sêrbesci. Călugării sêrbi au în mare stimă pe Armini séu cum îi numesc ei, Țințari, căci dintre aceștia își recrutéză pe acei călugări, cari sunt însărcinați, din partea mănăstirii lor, a trata cu celelalte mănăstiri, adecă a duce relațiile óre-cum diplomatice. Sêrbii obicnuiesc a dice despre Armini: „Decă tai în două un Țințar, scoți din el trei Greci, doi Jidani și încă un Țințar întreg”. În mănăstirea rusescă, numită Rusicu, se află de asemeni o multime de Români din Basarabia, dela Don, de pe lângă Elisavetgrad, Larkow, Iekaterinoslava și de prin alte părți.

I. Nenitescu.

Cel ce are grije de sănătatea sa, să bea

Apă amară „Franz Iosef”,

care mai bine de 20 ani se trimite în tótă lumea și este recunoscută ca singurul mijloc natural, salin purgativ. Această apă se póte căpéta pretutindenți.

Esposiție de vite și de pome în Sebeșul săsesc.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului, după cum scim, va aranja în luna acesta două esposiții în Sebeșul săsesc: una de vite și alta de pome. Din programul acestor esposiții însemnăm următoarele:

Esposiția de vite.

În scopul de a înainta economia de vite, Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului va aranja la 30 Oct. n. 1898 în orașul Sebeșul-săsesc o esposiție de vite, având a-se împărți de astă-dată premii în sumă de 500 corone, din care 300 dăruite de minister și 200 de comitatul Sibiului. Esposiția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

Esposiția se va ține în ziua amintită, începând dela 9 ore a. m. și până la 1 oră d. a., când va urma premiarea.

La esposiție se primesc vitele locuitorilor din toate comunele cercurilor pretoriale Sebeșul-săsesc și Merceurea. Pentru vitele aduse dinafară de Sebeșul-săsesc se cer pasapoarte în regulă. Cerând trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele timp de trei pătrare de an cel puțin. Oile trebuie espuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

Primirea vitelor în esposiție se face prin comitetul aranjator local. Comitetul poate refusa primirea, însă numai din cauze binecuvântate. Vite jugănite și peste tot vite, care nu pot servi la prăsirea mai departe, nu se primesc în esposiție, respectiv nu se premiază.

La fiă-care vită, respective grupă de oi, comitetul aranjator alătură o tăbliță seu bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

Esponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a-le da hrana trebuincioasă.

Se vor distribui 57 premii în suma totală de 500 corone.

Scopul esposiției este mai ales a încuraja adevărata propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vedită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care intrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoșe, bune de prăsilă și de îngrășat. Față cu vitele corcote se va da întâietate vitelor de rasă curată.

Între scăderile, care nu îngăduie premiarea, se numără: trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit, seu cu bôle înăscute, cum și scăderi, care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.)

Ca semne de lapte mult se consideră trup prolongit, piept larg și fole șerpuite de vine grôse; uger plin și mare, nu prea cârnos, nici prea gras, inzebrat cu păr scurt și môle, și având patru țite moi, grôse, lungi, deopotrivă de mari; piele molatică, păr subțirel și privire blândă.

Ca bune de îngrășat sunt a-se considera mai ales vitele trunchioșe, lungi, spătose, cu capul mic, ôse subțiri, piept larg și cârnos, șolduri îndepărtate, còpsă lătarță, piele mișcăcioasă, păr môle.

Ca bune de muncă se consideră mai cu seamă vitele osôse, cu picioare cam lungi, piept lung și rotunzît, șolduri puternice, copite sănătose, mers viciu și regulat.

În ce privește oile, întâietate se cuvine mai ales oilor mari, cârnose, lăptoșe și bogate în lână frumoasă și subțire, môle și lungă; de-asemena se cuvine întâietate oilor de soiți vestit și însoțite de miei cu blană alasă.

Rasa țigăie și stogoșe se preferă rasei bărsane (țurcane).

Esposiția de pome.

În scopul de a înainta pomăritul și viieritul, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ va aranja în cur-

sul șilelor dela 26 până în 30 Octomvre st. n. a. c. în orașul Sebeșul-săsesc, o esposiție de pome, struguri și derivatele lor, având a se împărți de astă-dată premii dela stat în sumă de 200 corone, dăruite Reuniunii de minister, cum și diplome de recunoștință.

Esposiția va cuprinde pome și struguri de tot felul în stare naturală, de-asemena derivatele lor, anume pome uscate și ferte, licitar, compot, dulcătă, must, vin, rachiu, oțet, oleiți etc., cum și unelte, întocmiri și modele din ramurile atinse.

Esposiția se va deschide în 26 Octomvre (ziua de Sf. Paraschiva) la 1 oră d. a. și va ține până în 30 Octomvre st. n., la 5 ore d. a. Esposiția se ține în edificiul școlii române gr. or.

Ca esposițiun pot lua parte afară de membrii Reuniunii, locuitorii din întreg comitatul Sibiului; premiile însă se vor încuviința numai membrilor. Cerând trebuința, exponenții au să dovedească, că au produs înșiși obiectele espuse.

Merele, perele, gutuile și persecile au să fiă espuse fiă-care soiți în câte cel puțin 5 esemplare sănătose și bine dezvoltate, ér prune, nuc, struguri etc. cât trebuie spre a umple un tăier îndatinat.

Primirea obiectelor în esposiție se face cu începere din 22 și până la 25 Octomvre st. n. prin comitetul aranjator local, care îngrijesce de punerea lor în regulă și încheștrarea cu bilete, cuprinzând numărul curent, numele și comuna exponentului, numirea pomologică și resp. locală a soiului.

În privire se va lua, nu atât intențiunea vedită de a străluci cu pome și struguri în esemplare de paradă, ci mai cu seamă rentabilitatea și valoarea economică, noaptea fructelor espuse, de-asemena hărnicia și priceperea dovedită, meritele câștigate pe tărîmul pomăritului și viieritului.

Deci fructele, care intrunesc condiții economice aievea princiôse, se vor privi ca fiind mai pe sus de cele altcum chipeșe și uriașe, însă puțin căutate, netrainice, seu pătîmind de alte scăderi.

Ca vrednice de premiat se consideră mai ales pomele îndeplin dezvoltate, fragede și sănătose, fôrte trainice, culese și păstrate cu deosebită îngrijire, bogate în must aromatic, fățose și având mare trecere la noi și aiurea.

Dela premeiare se vor exclude pomele culese în părgă, viermănose, mult puțin putrede, noduroșe, bătute seu altcum vătimate, de-asemena pomele de soiți recunoscut ca prost, cum și cele pădurețe.

În ce privește strugurii, întâietate se cuvine strugurilor mari, grei, bine încheșgați, trainici, îndeplin coșți, fôrte dulci și aromatici, provenind din vițe vestite ca rodnice și puțin espuse la neajunsuri.

Dela premeiare se vor exclude strugurii acri, atinși de mucigaiți seu inzebrați cu bôbe (bône) relativ mititele și desirate.

Convocări.

În sensul §-lui 21 din „Statutele reuniunii inv. gr. cat. din Archidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“, prin acesta se concliamă adunarea despărțământului, constător din membrii reuniunii aparținători protopopiatului gr. cat. al Sibiului.

Adunarea se va ține Miercuri în 26 Octomvre st. n. a. c. în școla gr. cat. din Brad (com. Sibiului) pe lângă următorul

PROGRAM:

Sedința I. 1) La 8 ore dim. constatarea membrilor prezenți și participarea în corpore la serviciul divin. 2) La 10 ore a. m. deschiderea adunării prin președinte. 3) Alegerea unei comisii pentru încasarea tacselor. 4) „Cestiunea școlilor economice“, disertațiunea de I. Stoia.

Sedința II. (la 2 ore d. a.) 5) „Cum am puté ajunge și noi învățătorii actuali să formăm coruri măcar în 2 voci cu școlarii și cu adulții“, disertațiune de A. Pintea. 6) Tractarea cererii: „Pânea noastră cea de toate șilele, dă-ni-o nouă astăzi“, lecțiune practică de I. Giurgiu. 7) Discu-

siunea asupra disertațiunilor și prelegerii practice de sub punctul 4, 5 și 6. 8) Statuarea timpului și locului pentru adunarea viitoare, cum și programul acelia. 9) Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal luat în adunare prezentă. 10) Eventuale cestiuni. 11) Închiderea adunării.

Sibiui, 8 Octomvre n. 1898.

Coman Gligor,
președinte.

George Săbău,
notar.

Despărțământul protopopesc Radna al Reuniunii învățătorilor români ort. din protopopiatele aradane I—VII, își va ține adunarea sa de toamnă la 13 (25) Octomvre c. în școla confesională rom. din M. Radna pe lângă următoarea

Program: 1) Dimineața la 9 ore asistarea în corpore la chiamarea Duhului Sfânt. 2) Deschiderea adunării prin președinte. 3) Constatarea membrilor prezenți. 4) Cetiirea operatelor intrate la birou. 5) Cetiirea rapórtelor. 6) Petractarea rescriptelor comitetului central de sub N rii 289 și 297 din 1898. 7) Desbaterea și aprobarea regulamentului intern. 8) Discusiuni privitoare la viața școlii și a învățătorului român. 9) Încasarea tacselor. 10) Propuneri și interpelări. 11) Designarea locului și a timpului pentru adunarea proximă. 12) Alegerea unei comisii pentru verificarea protocolului.

La această adunare invităm cu onóre pe toți membrii despărțământului, precum și pe toții binevoitorii școlii române.

M. Radna, 22 Septemvre v. 1898.

Demetriu Roman, Damasahin Medrea,
președinte. notar.

Mulțamită publică.

Subscrisul comitet aduce cele mai călduroșe mulțamiri d-lor I. G. Bibicescu, director la Banca națională în București, Mircea Maior, student în București, Alex. Bogdan, voluntar în Viena și Andrei Bârseanu, profesor în Brașov, pentru cățile, ce au binevoit a-le dăru pe seama bibliotecilor populare din despărțământul nostru.

De asemenea își exprimă recunoștința sa față cu d-nii Petru Broșteanu și Corneliu Aisér, funcționari la filiala din loc a băncii „Albina“, care recunoscând însemnăta-tea bibliotecilor populare, au bine-voit a oferi, începând cu Iulie n. a. c., câte 1 fl. pe lună pentru continuarea și augumentarea bibliotecilor ambulante, inițiate în acest despărțământ, și au promis, că vor continua, până le va fi cu puțință, cu acest marinos ajutor, ca astfel cât mai curând toate comunele de pe teritoriul despărțâm. I al „Asociațiunei“ să fiă provădute cu câte-o bibliotecă populară.

Fie, ca esemplul marinosilor donatorilor amintiți mai sus, să afle cât mai mulți imitatori!

Brașov, 23 Septemvre v. 1898.

Din ședința comitetului desp. I al „Asociațiunei“.

Andrei Bârseanu, Nicolae Bogdan,
direct. desp. actuar.

Adunarea Sécuiilor la Agyagfalău.

(16 Octomvre 1848).

Mâne se împlinesc 50 de ani dela faimôsa adunare a Sécuiilor la Agyagfalău, sub conducerea lui Berzenczey. Amintirea acestei adunări rebele vor sërba-o mâne Sécuii. Pentru-ca și cetitorii numărului nostru de Dumineca să cunoască întemplările din acea zi a anului 1848, reproducem din memoriile fericitului Vasile Moldovan capitulul, care se ocupă cu această adunare. Etă ce scrie V. Moldovan în cartea sa:

Acastă faimôsa și agitată adunare a rebelilor Sécui, a fost conchemată pe ziua de 15 Oct. 1848.

„Dictatorul“ Kossuth trimise din Ungaria în Ardél pe un anumit fanatic Berzenczey Lajos, dându-i ca misiune, să înroleze un regiment de husari dintre Sécui. Berzenczey venise în Ardél cu mari fumuri

în cap. El nu se mai credea dator cu supunere, decât numai d-lui Kossuth, și ca să-i facă acestuia o și mai mare plăcere, despretui și pe guvernul transilvan și pe comisarul br. Nic. Vay, și lucra c'un zel vrednic de-o cauză mai bună și mai umană pentru a înrola pe toți Sécuii capabili de-a purta arme. El a început să umble prin ținuturile locuite de Sécui, promițând poporului necult munți de aur și instigându-l la jaf și omor asupra Românilor nevinovați.

Pretutindeni plebea maghiară setosă de sânge, îl primia cu brațele deschise și-l ducea în triumf dela un loc la altul. Vădând el acesta și fiind din inima lui om îngâmfat și poftitor de glorie, l'a sumeșit și mai mult cugetul de-a deveni „craiu Sécuiilor“. El adresă o proclamațiune către regimentele de graniță sécuesci, ca toți, fără deosebire de sex și până la vârsta de 50 de ani, să mērgă pe ziua de 15 Oct. la Agyagfalău, și încă înarmați din creștet până 'n tălpi. Programa lui Berzenczey a pus în spaimă chiar și pe guvernul provincial maghiar din Clușiu, căci prin ea se prevedea formarea unei trupe naționale sécuesci, fără concesiune mai înaltă, trupă care să pörte numele de „mátyás huszárak“ (husarii lui Mathia), apoi înființarea unui lagăr sécuesc de rebel și alegerea unui guvern provisoriu, în fruntea căruia spera să fiă el, Berzenczey.

Guvernul unguresc din Clușiu, cum am amintit anteriori, era înspăimântat și el de acest plan cutezat, și s'a rezolvat să reducă la nulă proclamațiunea lui Berzenczey, permițând numai o adunare din ablegați. Dér înzadar, căci toți pașii lui au fost neputincioși în fața spiritelor agitate și sumuțate de fanaticul Berzenczey.

Într-aceea se apropia ziua de 15 Oct. Adunarea însă s'a anănat c'o zi, adecă pe 16. Veniseră Sécuii cu bărbați și femei, junți și copii, cu cățel și purcel, cum se dice, în număr de peste 25,000. Înainte de amiazi s'a deschis adunarea. Se aședase un fel de tribună înaltă în lunca dela Agyagfalău, și poporul a fost aședat în linii, formând strade, cum au făcut Românii la adunarea din 3/15 Maiu de pe Câmpul Libertății. Se prezentă și comitele Miko, ca președinte al guvernului. Vorbiră mulți, vorbi Miko provocând, de frică, pe Sécui să se pregătescă în potrivă primejdiei, în care a ajuns țera „în urma întrigei și reacțiunei“. Ajungând la vorbă Berzenczey, el în termeni fulgerători propuse, ca Sécui să se declare independenți de guvern și de comanda generală, grănițerii Sécui să se formeze în miliția teritorială, toți să se contopescă într'un singur lagăr și să pornescă în contra Românilor. Propunerea lui a fost primită cu mare entusiasim și izbucniri de fanaticism. La fine s'a numit de comandant general peste trupele sécuesci un colonel de husari, cu numele Zsombori Sándor.

În 17 Octomvre s'a adunat un așa numit consiliu belic sub președinția lui Miko Imre. Acest consiliu a luat hotărîrea să nu se facă lagăr, dér să se dea o proclamațiune către națiunea română și maghiară, adunarea să se disolve și, după-ce vor merge pe acasă, oficerii să organizeze trupe mobile și să le pună la dispozițiunea comisarului Vay, pe care l'au intitulat „comisar ministerial“.

Venind la urechile lui Berzenczey acest conclud, agită pe cei adunați, prin ômenii săi puși anume spre tréba acesta, mințind poporului, că bărbații din care se compune consiliul amintit, vréu să vëndă poporul și cansa națiunei maghiare. În urma acestor agitațiuni meschine Sécuii s'au turburat și s'au infuriat așa de mult, încât consiliul temându-se, că nu va scăpa viu din mâinile plebei iritate la estrem, nu și-a publicat concludul și s'a făcut nevădut.

Sécuii, care se formase în ôste pe loc, s'au împărțit în patru părți, fiă-care parte numărând peste 4000 de ômeni, și au plecat către Reghin, către Tergul-Mureșului, către Blași și către Iernut. Pe unde au pètruns, au prefăcut sate în cenuse, au comis omoruri și jafuri horibile, și nu mai

in regiunea Muresului au devastat si prefacut in prav si cenuşe 9 sate romanescoi. Ca ce lucruri horende au putut comite acesti omeni, se vede de acolo, ca din 18 Octomvre si pana in 20 Decemvre, au fost arse si devastate de ei mai mult de 100 comune romanescoi si sasesci.

Etă, aceste sunt rezultatele adunării Săcuilor dela Agyagfalău, care a pus in sistem si plan estirparea cu fier şi cu foc a naţionalităţilor nemaghiare, pe unde aveau să percurgă şi până unde puteau să ajungă, neimpiedecaţi de nenorocitele victime ale pierdării criminale din partea rebelilor.

Glume.

Din sat în sat.

Un ţeran tocmise un rând de strae la un croitor. Când s'a dus, să vadă de-a gata, seu nu, găsesce pe un ucenic cosând la ele. Uităndu-se el colo, cum cosia ucenicul, i se pare, că-i prea rar:

— Jupâne croitor! dişe ţeranul, spune mă rog băiatului să cosă mai des, că el îi trage tot din sat în sat.

— Cose mai des, măi băetă!.. c'acuşii când ţi-oi trage-o palmă, sai din tîrg în tîrg! dişe croitorul răs-tindu-se la ucenic.

*

Ţiganul şi corabia.

— Măi ţigane?
— Haud cucóne!
— Ai vëđut tu corabia?
— Ba am şi mâncat, cucóne!
— Măi, d'apoi corabia să mă-năncă? Ce, eşti tu prost?!
— Hauléu, ba bine dişi, că se bea cucóne, ... uitasem!
— Ei bine, decă se bea, cum era?
— Hapoi nu sciú, că tata 'm'i-a spus!

MULTE ŞI DE TÓTE.

Testamentul mutului.

Póte óre un mut să-şi facă testament? Etă o întrebare, cu care s'au ocupat o mulţime de învăţaţi renumiţi, ale căror păreri asupra acestei cestiuni de drept se deosebesc fórté mult.

Maximilian Müller, profesor la universitatea din Oxford, renumit prin studiile sale limbistice, este de părere, că cugetarea nu se póte separa de espiunea verbală şi se provócă la faptul, că bună-óra la Greci acelaşi cuvënt însemna deodată vorbirea şi înţelesul. Părerea acésta nu este tocmai la locul său, de óre-ce nu se póte susţiné, că un om mut ar fi totodată şi lipsit de înţeles. Facultatea de-a puté vorbi stă în creer într'un anumit loc, care decă s'a desvoltat defectuos deja dela nascere, din ceea-ce resultă muţenia respectivului, atunci şi înţelesul rămâne nedesvoltat şi nu se prea ridică mai sus de însuşirile animalice. Lucrul însă stă cu totul altfel la acel individ, a cărui facultate de-a vorbi şi înţelege s'a desvoltat destul de bine, însă în urma vr'unei nenorociri, 'şi-a perdut graiul. In cazul acesta şi facultăţile sufletescoi i slăbesc cu timpul, însă nu-şi perde necondiţionat întréga claritate a înţelesului.

Acum după ce este fórté greu, ca pe cale naturală un judecător să se convingă absolut asupra voinţei conştiinte a unui om incapabil de-a vorbi, în astfel de împrejurări testamentele sunt de obicei ata-cate fiă chiar şi din cauza celor mai neînsemnate incurcăturí familiare, şi juriconsulţilor le este fórté greu a decide, decă testamentul póte fi considerat ca espiunea voinţei celui mort, ori nu?

Nu demult în Anglia, Lord Robertson, ca preşedinte de tribunal, ş'a espiemat într'un asemenea cas părerea, că testamentul numai atunci póte fi declarat fără valóre, când se póte neindoiós documenta, că decedatul n'a posedat un înţeles deplin, ori că în urma slăbieiunii minţii şi-a scris

testamentul înfuiţat tare de-o a treia persoană.

In punctul acesta d'ér s'au pus drept puncte de mănecara următoarele principii: Mutul, care de altmintrelea nu este bolnav sufletesco, póte fi considerat capabil de a-şi esprima ultima voinţă. Inse la tot casul, trebuie cercat cu tot felul de întrebări, că óre posede el voinţă hotărîtă. Trebuie întreat, d. e. cui şi ce fel de sume vré să testeze, şi întrebarea acésta să i-se repeteze de mai multe ori, la diferite intervale. Trebuie statorit mai departe, decă testamentul esprime voinţa lui curată, ori că el s'a făcut în urma ispitelor, seu sfaturilor altora.

Impărtaşire importantă. Chiar şi o gustare moderată de mănecări greu de mistuit aduce adeseori suferinţe de stomac, care la început apare cu dureri de stomac, rigăeli, vërsături etc. Contra acestor apariţiuni de bóle cel mai bnn mijloc cu efect este Dr. Rosal Lebensbalsam din farmacia d-lui B. Fragner, Prag 205—III. Se póte căpăta în tóte farmaciile. Să se ferescă de imitaţií.

Căendarul săptămânei. OCTOMVRE. are 31 zile. BRUMAREL.

Table with 3 columns: Zilele, Căend. v. (Gregor.), Căend. Gregor. Rows include Dum., Lună, Marţi, Mer., Joi, Vin., Săra.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov. Din 14 Octomvre 1898.

Table with 3 columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. (fl. or.). Rows include 1 H. L., 1 kilă, 100 kil.

Cursul locurilor private din 12 Octomvre 1898.

Table with 3 columns: Locul, cump., vind. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roşie aust., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislaw, Triestina 4 1/2 0/0 100 m. c., Waldstein, Banca h. ung. 4 1/2 0/0.

Térgul de rimător din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 9 Oct. de 45,729 capete, la 10 Octomvre au intrat 40 capete şi au eşit 769 capete rămânând la 11 Oct. un număr de 45,000 capete. Se notéză marfa: unгурescă veche grea dela 50.— cr. până la 51.— cr.

marfă unгурescă tinăra grea dela 50. 1/2 cr. până la 51. 1/2 cr. de mijloc dela 51. 1/2 cr. până la 52.— cr. uşórá dela 52.— cr. până la 53.— cr.

Bursa de Bucuresci. din 12 Octomvre n. 1898.

Table with 4 columns: Valori, Doz. bëndă, Scad. cup., Cu bani gata. Rows include Re. română perpetuă 1876, Oblig. de Stat (Conv. rurale), Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, Banca Naţion. ult. div. 38.—, Banca agricolă, Dacia-România ult. div. 35 lei, Naţionala de asig. ult. div. 43 lei, Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30, Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l., Soc. Rom. de Hârtie ult.—, "Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei, Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0 2 em. u. d. 0, Soc. de fur. militare u. d. 60 lei, "Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 3/4, Societ. p. const. de Tramways 26 franci aur.

SCOMPTURÍ:

Table with 3 columns: Banca naţ. a Rom., Paris, Avansuri pe efecte, Petersburg, Casa de Depuneri, Berlin, Londra, Belgia, Viena, Elveţia.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Valori, Curs. Rows include Renta ung. de aur 4 0/0, Renta de coróne ung. 4 0/0, Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2 0/0, Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2 0/0, Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis. 119.70, Bonuri rurale ungare 4 0/0, Bonuri rurale croate-slavone, Impr. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin, Renta de argint austr., Renta de hârtie austr., Renta de aur austr., Losuri din 1860, Acţii de-ale Băncei austro-ungară, Acţii de-ale Băncei ung. de credit, Acţii de-ale Băncei austr. de credit, Napoleondori, Mărci imperiale germane, London vista, Paris vista, Rente de coróne austr. 4 0/0, Note italiene.

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Octomvre 1898.

Table with 3 columns: Valori, Cump., Vënd. Rows include Bancnota rom., Argint român., Napoleond'ori., Galbeni, Ruble Rusescoi, Mărci germane, Lire turcescoi, Sris. fonc. Albina 5 0/0.

Domnii abonenti, cari încă nu şi-au renoit abonamentul, să binevoiescă a-l renoi neamănat, ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a ţiarului.

Cu numărul de faţă se sistéză espedarea fóiei celor ce nu şi-au renoi abonamentul.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De vëndare.

Biserica gr. c. din Măhaciu com. Turda-Arieş vinde din mână liberă 79 jugere de pădure de stejtar de scórţă calitatea primă în depărtare de 12 kilometri de gara dela Vinţul superior. Drumul e în stare bună.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la Oficiul parochial în timpul cel mai scurt. 392,1—1.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nr. 2834—1898.

Publicaţiune!

Pentru efeptura unor reparaturí la casele comunale din Zernesci să escrie prin acésta licitaţiune publică, care se va ţiné Miercuri în 19 Oct. 1898 la 9 óre a. m. în cancelaria primăriei comunale.

Preliminarul speselor este făcut cu 547 fl. 08 cr. şi condiţiunile de licitaţiune să pot vedea în fiă-care şi în órelo oficióse la subscrisa primărie comunale.

Zernesci, în 12 Oct. 1898.

Primăria Comunală:

Garniţa, N. Podar, primar, 394,1—1. notar.

Numai pe ómenii tineri

ii intereséză a scii, că

Injecţiia Orientală a Dr. BOITON din Paris

după întrebuiţarea de câte-va zile lecuiesce şi cele mai învechite suferinţe. Oleiu Santal şi Balsam Copaive devine de prisos, de-órece aceste mijlóce strică stomacul şi nu vindecă bóla.

Preţul unei sticle BOITON Injecţiia 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,

V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchenyi-platz).

Se află în farmaciile mai mari. Depou principal la farmacia Carl Schuster în Braşov.

Adresa pentru comande cu posta: Farmacia ZOLTAN Budapesta.

De vëndare
1000 oi țigăi de prăsilă,
 din care o parte și berbeci. Do-
 ritorii de a cumpăra se se adreseze
 la Domni Nicolae și George Frațilă
 în comua Târlungeni (Tatrang).
 898,1-1.

A N U N C I U R I
 (insertiuni și reclame)
 sunt a se adresa subscrisei
 administratiunii. In cazul pu-
 blicării unui anunțu mai mult
 de poată se face scădemēt,
 care crește cu cât publicarea
 se face mai de multe-ori.
 Administr. „Gazetei Trans.“

Esport de VINURİ VERITABILE de Ardeal.

Subscrisul are onőre a aduce la cunoștința On. pu-
 blic. că pentru orașul Brașov și împrejurime **am luat**
asupra-mi singurul deposit de
Vinuri veritabile de Ardeal
 din pivnițele lui
R. FOREK, din Sebeșul-săsesc,
 pe care le recomand cu următőrele prețuri fixe: de **36,**
42 și 48 cr. litru, fără sticlă, prețul sticlei à cr. se
 reintăre la predarea sticlei gőle.
 Recomand mai departe diferite **vinuri de desert,**
 calitatea cea mai bună, pe lângă prețuri ieftine.
Primesc și comande de vinuri în butoie dela
 50 litre în sus, după prețurile stabilite în prețurile curent.
 Invit On. public de-a proba vinurile din depositul meu.
 Cu distinsă stimă:
FRIDERIK HAUSENMAYER
Brașov.

7-8

Vinuri negre igienice.

Confecțiuni și mărfuri moderne pentru bărbați.

Deschidere de Magazin!

Subscrisul are onőre a aduce la cunoștința P. T. public,
 din Brașov și jur, că **am deschis** în piața acésta **Strada**
Vămii Nr. 24 un

Magazin cu haine, confecțiuni
 și mărfuri moderne, pentru bărbați

Cunoștințele și esperința ce mi-am câștigat în bransa
 acésta, mă pune în plăcută poziție a satisface așteptărilor
 On. public.
 Am numai fabricate de Viena, și garantez pentru calitatea
 bună și executare exactă.
 Rog on. public a vizita magazinul meu și a se convinge
 de cele menționate.

Cu tőtă stima: **Moritz Schul.**

384,10-8

Specialitate în costume de copil.

Cel mai probat mijloc casnic, care
 se reguleze mistuirea, se producă sânge
 curat, se curețe sucurile rele, condiție prin-
 cipală pentru menținerea sănătății precum
 se vindece și durerile de stomac spre exem-
 plu: în casurile de lipsă de apetit, rigăeli,
 congestiun, vărsături dureri de fole și sto-
 mac, cărcei, îngreunarea stomacului cu mân-
 care, flegmă, haemoroiede, suferințe femeiesci,
 bōle de intestine este:

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

**Pentru vindecarea Inflamațiilor, răni-
 lor și umfăturilor,** se întrebunțeză ca **mij-
 loc cu succes sigur** la inflamații stagnația
 laptelui și întărirea țitelor cu ocaziunea înțar-
 cărei copilului, la abscese, pustule cu puroiū,
 carbuncule, copturi la unghii, la panariți,
 ulcerațiuni la degete, la întărituri, umfături,
 tumōrea glandulelor lin fatică, lipume etc.

Prager Haussalbe

Acest balsam animéză activitatea misturei,
 produce sânge curat și sănătos și a devenit
 un medicament sigur de casă popular.
 Sticla mare 1 fl. — Sticla mică 50 cr.
 Cu poșta 20 cr. mai mult.

Vindecarea urméză în timpul cel mai
 scurt, fără dureri.
 In cutiōre à 25 cr. și 35 cr.
 Cu poșta 6 cr. mai mult.

AVIS! Fie-care cumpărator se céră numai preparate origi-
 nale din farmacia B FRAGNER in Prag și se fie
 atent, ca embalagiul dela balsamul Dr. Rosa's se fie
 provēdūt cu marca alăturată
 rotundă.
 Er' embalagiul dela Prager Haussalbe cu
 marca alăturată treiunghiulară

Or'i și cine ar face cunoscut o falsificare, capētă remunerație!

Mii dē scrisori de reunoștință sunt depuse spre vedere.

Deposit in farmaciile D-lor: **Victor Roth, E. Kugler, Ferd. Jekelius** în
 Brașov. Pe urmă la **J. Török, A. Egger, Thalmayer & Seitz** și **Kochmeis-
 ter's Nachfolger** in Budapesta.

Deposit principal **B. Fragner,** Apotheke „zum schwarzen Adler“
 al producătorului in Prsg, Eck der Spornergasse 203.

Trimiteri ou poșta se efectueză imediat

Comóra cea mai prețioasă a femeii este
„Frumseța,”
 care se conservă până la adânci bătrânețe numai prin
 renumitul mijloc de frumsețe
Original Pasta Pompadour,
 inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

După o folosire a Originalului Pasta Pompadour continuă
 inzestrarea feței cu colóre viőe, sănătōsă, teintu devine
 frumos și fără încrețeturi, până la bătrânețe, depărtēză
 pistruije, pete de ficat, bubat, coji, roșēță și tōte necua-
 teniile pielii, despre ce se garantēză, sēu dā bani îndărāt.

Sa aplicat acésta pomadă de persōne distiuse, artișt etc., deja de 40 ani,
 ce se pōte dovedi cu atestate și epistole de reunoștință. Cea mai bună dovadă
 de bunatatea și efectul este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și
 mii de mijlōce pentru frumsețe sau inventat și érășt au dispărut. Prețul unui
 burcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucatu 50 cr.

Laptele Pompadour dā pielii o albēță ca laptele, care remăne și după ce să
 spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crēme albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwa. SÖHNE (Anton Rix
 & Bruder), WiEN, Praterstrasse Nr. 14.** In Budapesta la **IOSIF TÖRÖK Königs-
 gasse Nr. 12.** — Pachetele sunt plombate. —
 1—12,895.

Cel mai mare câștig
in cas favorabil
1.000,000 Coróne.

CONSPECTUL
 — celor 50,000 câștiguri —
 cel mai mare câștig în cas favorabil
1.000,000 coróne.
 Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmēză:

1	Prămie	600000
1	"	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40

50,000 câșt. și pre. in suma de **13.160,000**
 car'i se trag in șese clase.

Loteria a III-a de clasă reg. ung.
 priv. se va trage în curând.

Conține:
100,000 și 50,000
 losuri originale și câștiguri,
 prin urmare jumetate din tōte losurile spe-
 cificate în conspectul alăturat, vor eși
 la sorți cu șanse de câștig enorme de
 mari.

In total se decide la sortire
treispredece milioane,
160,000 coróne.

Cel mai mare câștig în cas favorabil
Un milion coróne.

La comande trimitem losuri ori-
 ginale cu prețurile următōre:

Intregi losuri orig. pentru cl. I. fl. 6.—
 jumetate " " " " " 3—
 a patra parte " " " " " 1.50
 a opta parte " " " " " —.75
 cu rambursă sēu după primirea
 sumei.

După fie care tragere trimitem lis-
 ta de tragere și planul oficial.
 Tragerile sē fac sub controla regimului
 reg. ung.

Comande ne rugăm a ni-se trimite di-
 rect până cel mult la

22 Octomvre a. c.
A. TÖRÖK & C-ie
 colecători principali
 a loteriei de clasă reg. ung.
 Budapest, V., Waitznerring 4/A.

Scrisōre care se taie. Domnului **A. Török & Co., Budapest.**

Binevoitiť a trimite ..... Losuri originale clasa I. a Loteriei de clase reg. ung impreuna
 tã cu planul oficial.

Suma de fl. .... { a se lua cu ramburs, urmēză { (Ce nu convine
 cu mandat postal. { se stergeți).

Adresa acupată.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 5 cr. se vinde
 la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.